Ազգ
Azg
15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2005 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 207 (3373)

Առաջիկա 2 օրերին եղանակը կտաքանա

Անցած եւ նախանցած գիշերներին Երեւանում նվազագույն ջերմաստիճանը մոտ էր 0 աստիճանին: Օդերեւութաբանական դիտարկումներով, սովորաբար, եթե ջերմաստիճանը պլյուս 4 աստիճանից ցածր է, արդեն կարելի է սպասել ձյան, սակայն դրանք համեստ տեղումներ կլինեն, քանի որ ձնածածկույթ առաջանում է միայն 0-ից ցածր ջերմաստիճանի դեպքում:

Եվ ինչպես մանրամասնեց բնապահպանության նախարարի խորհրդական Գենադի Կոջոյանը՝ «Շաբաթվա առաջիկա օրերին ջերմաստիճանը մի երկու աստիճանով կբարձրանա: Գիշերները կլինի 0-ից պլյուս 2 աստիճան, ցերեկը՝ 10-13 աստիճան: Սակայն սրանք լուրջ փոփոխություններ չեն, այլ ընդամենը տաք հոսանքների քմահաճույք»:

Թռչնի մսի իրացումն անկում է ապրում, իսկ գները՝ ոչ

Թռչնաֆաբրիկաների սեփականատերերը ռիսկի են ենթարկում իրենց գումարները, իսկ մենք բոլորս՝ մեր կյանքը

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

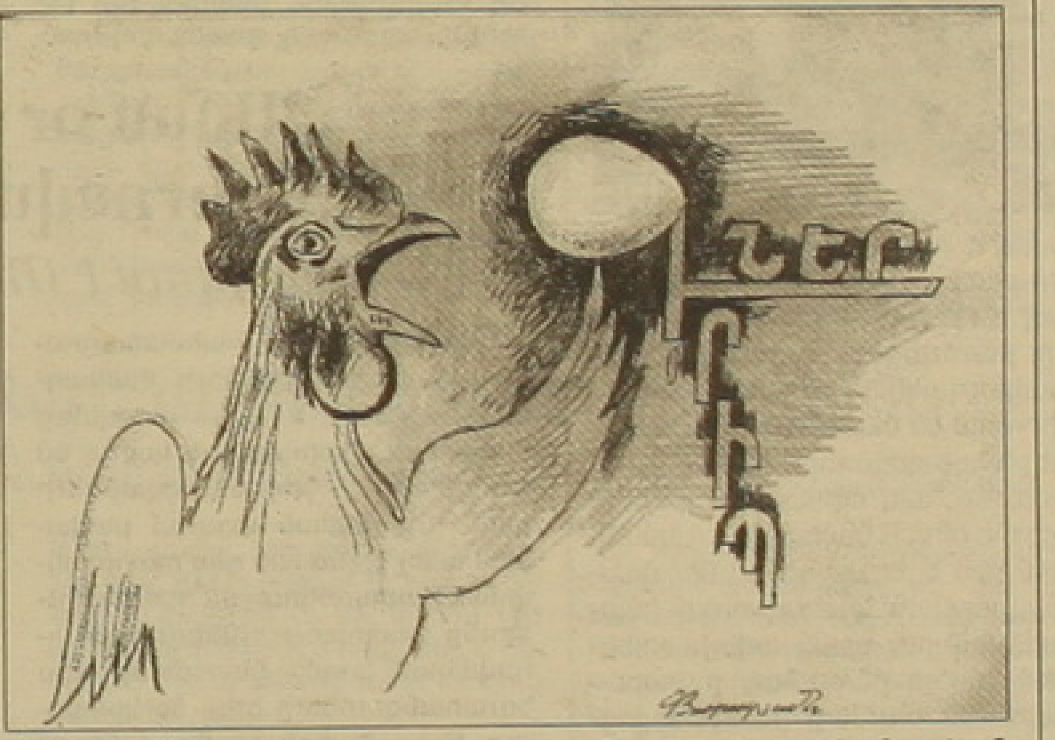

Թռչնագրիպի տարածման վտանգի մասին խոսելով, թռչնաբուծական ֆաբրիկաների ղեկավարները մեր թերթում վերջերս կարծիք էին հայտնել, որ Հայաստանում եւ մասնավորապես իրենց ղեկավարած թռչնաֆաբրիկաներում այդ վտանգը գոյություն չունի, եւ որ թռչնագրիպի մասին տարածվող լուրերը խիստ չափազանցված են: Տպավորությունն այնպիսին էր, որ նրանք անհանգստացած էին ոչ այնքան այդ հիվանդության տարածման հնարավորությունից, որքան այն կորուստներից, որոնք կրում են հավի եւ ձվի պահանջարկի անկման պատճառով: Համաձայն նրանց հայտնած տեղեկությունների, հավի եւ ձվի իրացման ծավալները Հայաստանում նվազել են 35-40 տոկոսով:

Որքանո՞վ են այս հայտարարությունները մոտ իրականությանը՝ միայն դրանց հեղինակներին է հայտնի: Համենայն դեպս նրանցից ոչ մեկ արտադրանքի նվազման քանակային եւ գումարային տվյալների մասին չի նշել: Հարց է առաջանում՝ ինչո՞ւ:

Բնականաբար, թռչնագրիպի տարածման աշխարհագրության ընդլայնումը եւ այդ հիվանդությամբ հիվանդացած մարդկանց բարձր մահացության դեպքերը տագնապ են ստեղծել նաեւ Հայաստանում, ինչի հետեւանքով թռչնամսի եւ ձվի սպառումը հաստատապես նվազել է:

Տես էջ 2

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔԸ

Վանդալիզմ Պյատիգորսկի հայկական մշակույթի կենտրոնի նկատմամբ

Նոյեմբերի լույս 13-ի գիշերը Պյատիգորսկում (Ստավրոպոլի երկրամաս) վանդալիզմի հերթական քայլն է ձեռնարկվել հայ համայնքի դեմ: Երեք չարագործներ կանաչ ներկով «Ալլահ աքբար» բառերն են գրել քաղաքի Հայկական մշակույթի կենտրոնի պատի վրա եւ ապա հրկիզախառնուրդով լի շիշ նետել շենքի պատուհանից ներս: Տեսախցիկն արձանագրել է նրանց գործողությունները:

Կենտրոնը, որտեղ գտնվում են հայկական մի շարք հասարակական կազմակերպությունների գրասենյակներ, քաղաքի հայկական եկեղեցու կողքին է: Ռուսաստանի հայերի «Երկրամաս» թերթը տեղեկացնում է, որ հրշեջներին հաջողվել է բավական շուտ մարել հրդեհը:

Պյատիգորսկում նոյեմբերի 13-ին կայացած էթնիկական խորհրդի արտակարգ նիստին մասնակցել են քաղաքի բուլղարական, դաղստանյան, հունական, հրեական, ուկրաինական, ադրբեջական եւ հայկական համայնքների ներկայացուցիչները: Ընդունված հայտարարության մեջ մասնավորապես նշվում է, որ օրենքը վերոհիշյալ գործողությունները համարում է հրկիզման միջոցով ունեցվածքի կանխամտածված ոչնչացում: Իսկ շենքի վրա արված մակագրությունը վկայում է, որ հանցագործները ձգտում են ապակայունացնել քաղաքի իրադրությունը:

Փաստաթղթում ցավով արձանագրվում է, որ նման գործողությունները Պյատիգորսկում սովորական են դարձել: «Քաղաքի ազգային համայնքները միավորող էթնիկական խորհուրդը դատապարտում է վանդալիզմի հիշյալ քայլը եւ ընդգծում նման սադրանքներին պատասխանելու անթույլատրելիությունը», նշվում է հայտարարության մեջ: Հույս է հայտնվում, որ քաղաքի իշխանությունները անաչառ գնահատական կտան միջադեպին եւ կպատժեն մեղավորներին:

Ռուսաստանի հայերի միության Ստավրոպոլի երկրամասի բաժանմունքի գործադիր վարչության տնօրեն Էդուարդ Կոնդյանի խոսքերով, Պյատիգորսկի հայկական ազգամշակութային ինքնավարության ղեկավարությունը երեք համապատասխան դիմումներ է ներկայացրել քաղաքի դատախազությանը, ՆԳ վարչությանը եւ վարչակազմին: Նրա կարծիքով, կասկած չկա, որ չարագործության հեղինակները մահմեդականները չեն: Առհասարակ քաղաքում եւ երկրամասում հաճախ են սադրանքներ ձեռնարկվում ազգային փոքրամասնությունների դեմ:

Պ. Ի.

Հայկական պատվիրակությունը թունիսյան գագաթաժողովում

Նոյեմբերի 16-18-ը Թունիսում կայանալիք «Տեղեկատվական հասարակության համաշխարհային գագաթաժողովի» 2-րդ փուլին մասնակցելու համար այսօր Հայաստանից կմեկնի վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած պատվիրակությունը: Գագաթաժողովին կմասնակցեն ավելի քան 170 երկրների պատվիրակություններ, ինչպես նաեւ ոլորտի խոշորագույն մասնավոր ընկերություններ: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի իր ձեռքբերումներով առանձին տաղավարով կներկայացվի նաեւ Հայաստանը: Բացման օրը հայկական պատվիրակության անդամները կայցելեն հայկական եւ «Ինտել» ընկերության տաղավարներ, կմասնակցեն միջազգային մրցանակաբաշխությունում գլխավոր մրցանակի արժանացած «Արամ Խաչատրյան. գործունեությունն ու կյանքը» հայկական խտասկավառակի շնորհանդեսին: Հաջորդ օրը գագաթաժողովում ելույթ կունենա վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը:

«Ալկատելի» նախագահին եւ Պատրիկ Դեւեջյանին ընդունել է նախագահ Քոչարյանը

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում առաջատար «Ալկատել» ընկերության նախագահ, գլխավոր գործադիր տնօրեն Սերժ Չուռուքին եւ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի պատգամավոր Պատրիկ Դեւեջյանին երեկ ընդունել է հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Նախագահ Քոչարյանը ողջունել է «Ալկատելի» գործունեությունը հայաստանյան շուկայում՝ նշելով, որ հեռահաղորդակցության ոլորտում ընկերության վերջին շրջանում կատարած ներդրումները զգալիորեն բարելավել են ծառայությունների որակը: Ընկերության նախագահը պատրաստակամություն է հայտնել նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրման որոշակի ծրագրերի շուրջը համագործակցություն սկսելու:

Երուսաղեմի Ժառանգավորաց վարժարանում կարգապահությունը վերահաստատվել է

Երուսաղեմի պատրիարքարանի դիվանից ստացված հաղորդագրությունից տեղեկացանք, որ Սրբոց Յակոբեանց Ժառանգավորաց վարժարանում հոկտեմբերի 27-ին տեղի ունեցած լուրջ միջադեպից հետո Ընծայարանում կարգապահությունը վերահաստատվել է: Ժառանգավորների խստապահանջ առօրյան շարունակվում է դասերով ու կրոնական պարտականություններով: Ճեմարանի ուսումնական խորհուրդը, խորհրդակցելով Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանի հետ, զբաղվում է վարժարանի ուսումնական կենցաղով, դաստիարակչական, կարգապահական եւ բարոյական հարցերով: Ուսումնական խորհուրդը օժանդակում է վարժարանի փոխտեսուչ Հայկազուն աբեղա Եղիայանին՝ հսկելով ներքին կարգապահությունը, կրոնական եւ ուսումնական պարտականությունների կատարումը: Վարժարանի ուսուցչական կազմը գումարում է հերթական ժողովներ՝ վերաքննելու ժառանգավորների դաստիարակչական առաջադիմությունն ու բարոյական վարքը ըստ Ճեմարանի կրթական պահանջների: Հաղորդագրությունը ոչինչ չի ասում Ժառանգավորացի տեսուչ Պարեթ վարդապետի կարգավիճակի մասին:

Ռ. Պ.

Արցախի համար նոր հորիզոններ

Վաղվանից սկսվում է «Հեռուստամարաթոն-2005»-ը, գլխավոր միջոցառումը՝ նոյեմբերի 24-ին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Նոյեմբերի 16-18-ը Հայաստանում եւ Արցախում երկրորդ անգամ անցկացվելու է հեռախոսամարաթոն (ֆոնետոն): «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կամավորականները մանր եւ միջին ձեռնարկություններ զանգելով կփորձեն հանգանակության խոստումներ ստանալ հայրենական արտադրողներից, գործարարներից: Անցյալ տարվա հեռախոսամարաթոնին հավաքվեց 15 հազար դոլար: Իսկ «Հեռուստամարաթոն-2005»-ի գլխավոր միջոցառումը կկայանա նոյեմբերի 24-ին Լոս Անջելեսում, որի ընթացքում հանգանակված գումարները կուղղվեն ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի վերականգնմանը եւ զարգացմանը:

Եվրոպական հեռախոսամարաթոնն այս տարի տեղի կունենա նոյեմբերի 17-20-ը:

Ֆրանսիայում անցյալ տարի հեռախոսամարաթոնն ապահովեց ավելի քան 1 մլն դոլարի նվիրատվություն, որը ոչ միայն ֆրանսահայ նվիրատուների, այլեւ այն հանգանակած գումարն էր, որ Ֆրանսիայից կամավորները հեռախոսազանգերով ստացան եվրոպական մի շարք երկրների հայ համայնքներից: Լիբանանում, որտեղ ամռանը վերաբացվել է հիմնադրամի տեղական մարմինը, նոյեմբերի 24-ին կկազմակերպվի ռադիոմարաթոն (ռադիոտոն)՝ տեղի հայկական «Վանաձայն» ռադիոկայանով: «Հեռուստամարաթոն-2005»-ին առաջին անգամ կմասնակցի հիմնադրամի Ռուսաստանի նորաբաց տեղական մարմինը:

Տես էջ 2

Արտաշես Թումանյանը Թեհրանում հանդիպել է Մոթաքիի եւ Լարիջանիի հետ

Երեկ Հայաստանի նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը Թեհրանում հանդիպումներ է ունեցել Իրանի արտգործնախարար Մանուչեհր Մոթաքիի եւ ազգային անվտանգության բարձրագույն խորհրդի քարտուղար Ալի Լարիջանիի հետ: Ըստ «Իռնա» գործակալության, Արտաշես Թումանյանը իրանցի պաշտոնյաների հետ քննարկել է երկկողմ հարաբերություններին, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային եւ միջազգային խնդիրներին վերաբերող հարցեր: Թումանյանը գոհունակություն է հայտնել հայ-իրանական հարաբերությունների զարգացման մակարդակից եւ իրանական կողմին հանձնել Հայաստանի նախագահի՝ Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադին հասցեագրված ուղերձը: «Երեւանը ողջունում է Թեհրանի՝ տարածաշրջանի բոլոր երկրների, այդ թվում Հայաստանի հետ հարաբերությունների ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված քաղաքականությունը», ասել է Թումանյանը:

Հայաստանի նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը պաշտոնական այցով Իրան է մեկնել նոյեմբերի 11-ին: Ըստ ՀՀ ԱԳՆ մամուլի հաղորդագրության, Թումանյանի գլխավորած պատվիրակությունը Սյունիքի մարզում, ապա եւ իրանական հատվածում այցելել է Իրան-Հայաստան կառուցվող գազատարի շինհրապարակ, ծանոթացել աշխատանքների ընթացքին: Իրանական լրատվամիջոցները հաղորդում են, որ մոտ ժամանակներում Թավրիզում կբացվի Հայաստանի գլխավոր հյուպատոսությունը:

Ֆրադկովը կբացի վերազինված «Արմենալը» եւ կփակի Հայաստանում Ռուսաստանի տարին

Ռուսական մամուլի օրեր Երեւանում

Դեկտեմբերի 2-3-ը Երեւանում կլինի Ռուսաստանի վարչապետ Միխայիլ Ֆրադկովը: Այցի օրերին նախատեսված է վերազինումից հետո «Արմենալ» ձեռնարկության վերաբացումը: Հայաստանի նախագահի օգնական Վիգեն Սարգսյանը երեկ լրագրողների հետ զրույցում նշեց, որ վարչապետ Ֆրադկովի այցի օրերին տեղի կունենան գործարար համաժողով, ռուսական արտադրողների մեծ ցուցահանդես, ինչպես նաեւ Հայաստանում Ռուսաստանի տարվա պաշտոնական փակումը:

Իսկ երեկ եւ այսօր Երեւանում անցկացվում են ռուսաստանյան մամուլի օրեր: Հայաստան են ժամանել «Ռոսպեչատի» ղեկավարը, «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի», «Սոբեսեդնիկի», «Օգոնյոկի» գլխավոր խմբագիրները, ռուսական այլ առաջատար լրատվամիջոցների խմբագիրներ եւ հրատարակիչներ: Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Վիկտոր Սողոմոնյանը, երեկ բացելով հայ եւ ռուս խմբագիրների «կլոր սեղանը», նկատեց, որ ռուսական լրատվամիջոցները Հայաստանում ունեն պահանջարկ եւ հասկանալի են շարքային հայ քաղաքացիներին:

«Կլոր սեղանի» հայ խմբագիրների որոշ ելույթներից տպավորություն էր ստեղծվում, թե Հայաստանը ռուսական մամուլում այնքան էլ պատկանորեն չի ներկայացվում, կան ակնհայտ ոչ օբյեկտիվ հրապարակումներ: Մասնավորապես հիշատակվեց «Նեզավիսիմայա գազետայի» օգոստոսյան հրապարակումներից մեկը, որում Հայաստանի նախագահը տիտղոսվել էր «Արմենբաշի»: Մի քանի օր անց հետեւեց պատասխանը. Վլադիմիր Պուտինը՝ «Ռուսբաշի»: Երբեմն Հայաստանի մասին ռուսական մամուլում տպագրվում են հոդվածներ, որի ընթերցումից տպավորություն է ստեղծվում, թե խոսքը խորհրդային Հայաստանի մասին է:

«Այն, ինչ դուք լսում եք, բաց մասնագիտական քննարկում է, այստեղ խոսք չի գնում նեղացածության, դժգոհ լինելու մասին, այլ՝ թե ինչպես շփումները, կապերը բարձրացնել որակական նոր մակարդակի: Ուղղակի մարդիկ փորձում են մասնագիտորեն քննարկել եղած դժվարությունները: Կարծում եմ, այս շփման արդյունքում պետք է ծնվեն նախագծեր: Ակնկալիքն այն է, որ ստեղծվեն նոր մասնագիտական կապեր, որոնք հնարավորություն կտան ավելի օբյեկտիվ, ավելի ընդարձակ լուսաբանելու մեր երկրները լրատվամիջոցներում», ասաց նախագահի օգնական Սարգսյանը:

Թ. Հ.

Արցախի համար՝ նոր հորիզոններ

1-ին էջից

«Հեռուստամարաթոն-2005»-ին մասնակցելու նպատակով նոյեմբերի 10-ից Ֆրանսիա, այնտեղից ԱՄՆ են մեկնել ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը եւ հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Նաիրա Մելքումյանը: Սպասվում է նաեւ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի ժամանումը Լոս Անջելես:

Ի դեպ, մամուլում լուրեր են շրջանառվում, իբր այս հեռուստամարաթոնին կհաջորդեն կադրային փոփոխություններ «Հայաստան» հիմնադրամում: Մասնավորապես, «Ղարաբաղօնլայն» համակարգչային էջի տեղեկություններով հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Նաիրա Մելքումյանը հավանաբար նշանակվի ԱՄՆ-ում Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչ: Հիմնադրամի մեր աղբյուրները, սակայն, անհիմն են որակում այս հաղորդագրությունը: Այս տեղեկությունը շրջանառության մեջ դրվեց Նաիրա Մելքումյանի արտերկիր մեկնելու հենց հաջորդ օրը, ինչը ասես միտումնավոր նպատակ է հետապնդում եւ կարող է անվստահության մթնոլորտ ստեղծել հեռուստամարաթոնի շուրջը:

Անցյալ տարվա հեռուստամարաթոնն ապահովեց ավելի քան 11,5 մլն դոլար, ինչը հայազգի մեր բարերարների առատաձեռնության, ինչպես նաեւ հիմնադրամի գործադիր վարչության եւ արտերկրում գործող տեղական մարմինների արդյունավետ աշխատանքի արդյունքն էր: Այս տարի եւս հիմնադրամն ակտիվ քարոզչություն է ծավալել «Արցախի վերածնունդ» ծրագրի իրագործման համար միջոցներ ապահովելու ուղղությամբ: Անցյալ տարվա դրամահավաքը հնարավորություն է տվել առաջիկա երկու տարում ավարտին հասցնելու «Հյուսիս-հարավ» մայրուղու շինարարությունը:

Թռչնի մսի իրացումն անկում է ապրում, իսկ գները՝ ոչ

1-ին էջից

Սակայն որքա՞ն են դրանք նվազել՝ հասարակ մահկանացուներս երբեք չենք իմանա, քանի որ երբեք չենք իմանում, թե որքան են թռչնամսի եւ ձվի արտադրության եւ սպառման իրական ծավալները: Եթե այս ոլորտի գործարարները հայտնեն իրենց կորուստների գումարային կամ քանակական տվյալները, ապա ակամա կբացահայտեն մինչ այդ եղած արտադրության եւ սպառման իրական ծավալները: Եթե կորուստներն, ըստ այդ տվյալների լինեն այնքան, ինչքան ներկայացվի, ապա ակնհայտ կդառնա, որ արտադրության եւ իրացման ծավալներն էլ անհամեմատ մեծ են, քան ցույց են տրված եղել մինչ այդ եւ, համապատասխանաբար, հարկային պարտավորություններն էլ կատարվել են շատ ավելի փոքր չափերով, քան պետք է կատարվեին: Այդ պատճառով էլ կորուստների չափի մասին թվային տվյալներ ընկերությունները չեն նշում:

Հարկ է նաեւ նշել, որ այս ոլորտում գործող երկու-երեք ընկերությունները, զբաղեցնելով ամբողջ շուկան, գործում են փոխադարձաբար համաձայնեցված, այսինքն հակամրցակցային համաձայնությամբ կայացրած գներով, ինչը, բացառությամբ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի, որեւէ մեկի կասկածը չի հարուցում: Սրանով է պայմանավորված այն հանգամանքը, որ չնայած հավի մսի եւ ձվի պահանջարկն ընկնում է, թռչնաֆաբրիկաները չեն իջեցնում դրանց գները: Ամբողջ աշխարհում գործող շուկայական տրամաբանության համաձայն, եթե որեւէ ապրանքի պահանջարկը օբյեկտիվ կամ սուբյեկտիվ հանգամանքներով ընկնում է, արտադրողներն ու վաճառողները անմիջապես դիմում են զեղչերի կիրառման քաղաքականությանը: Դա հնարավորություն է տալիս նման վիճակից դուրս գալ գոնե նվազագույն կորուստներով:

Հայաստանում, ինչպես տեսնում ենք թռչնաֆաբրիկաների օրինակով, այս օրենքը չի գործում: Տեղական արտադրության հավի մսի 1 կգ-ը շարունակում է մնալ 1250-1350 դրամի եւ 1 ձվի գինը 50-60 դրամի սահմաններում, եւ դրանց իջեցման որեւէ նշան չի էլ նշմարվում: Չմոռանանք, որ այդ նույն ժամանակ Բրազիլիայից ներմուծված հավի մսի 1 կգ-ն արժե ընդամենը 1000-1050 դրամ: Տրամաբանության տարրական կանոններով, եթե այս ձեռնարկությունների միջեւ մրցակցություն լիներ, ապա մեկը մյուսի հետեւից կշտապեին իջեցնել ձվի ու թռչնի գները, որպեսզի մրցակիցը ավելի արագ դա չանի, իսկ իր ապրանքը չմնա չիրացված՝ դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով: Եթե դա տեղի չի ունենում, նշանակում է, որ մրցակցությունը բացակայում է, եւ այստեղ ակնհայտորեն չհիմնավորված եւ հակամրցակցային գներ են: Սա գուցե անուղղակիորեն, բայց հաստատում է այն հանգամանքը, որ հակամրցակցային համաձայնություն կա:

Եվ վերջին հանգամանքը, որի մասին կցանկանայինք նշել: Հայաստանի թռչնաֆաբրիկաների ներկայացուցիչները ավելի շատ մտահոգված են իրենց կորուստներով, քան թե մարդկանց վրա թռչնագրիպի հնարավոր ազդեցությամբ: Նրանք բնակչությանը հավաստիացնելու փոխարեն, որ իրենք ամեն անհրաժեշտ միջոցառումներն անում են, որպեսզի իրենց թռչունները չվարակվեն այդ հիվանդությամբ, դրա վտանգը մտացածին եւ անհավանական են համարում, այն դեպքում, երբ ամբողջ աշխարհն է ահաբեկված վերոնշյալ վարակից, եւ ընդգծում են իրենց կրած կորուստները: Ի վերջո, Աստված մի արասցե, եթե այդ հիվանդությունը մուտք գործեց նաեւ Հայաստան, ապա թռչնաֆաբրիկաների սեփականատերերը ռիսկի են ենթարկելու միայն իրենց միջոցների մի մասը, իսկ սպառողները՝ իրենց կյանքը:

Գյումրիում դեռեւս 4300 անօթեւան ընտանիք

Այսօր Գյումրիում դեռ 4300 ընտանիք երկրաշարժից անօթեւան է: Այս մասին շաբաթ օրը հայտարարեց ՏԻՄ անցած ընտրությունների արդյունքներով քաղաքապետ վերընտրված Վարդան Ղուկասյանը նոր ժամկետով իր պաշտոնավարության արարողության ժամանակ ունեցած ելույթում: Քաղաքապետը հավաստիացրեց, որ իրենք ամեն ինչ կանեն այդ ընտանիքների բնակարանային խնդրի լուծումն ապահովելու համար:

2003 թ. հիմնականում «Լինսի» հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ իրականացված լայնածավալ շինարարությունից հետո հանրապետության իշխանությունները Գյումրիում այլեւս պետական բնակարանաշինական որեւէ ծրագիր իրականացնելու մտադրություն հանդես չեն բերում եւ գուցե այդ պատճառով հանրությանը հայտնում են քաղաքի անօթեւան ընտանիքների անհամեմատ փոքր թիվ: «Եթե Գյումրիում ունենք ազատ բնակարաններ, ինչո՞ւ նորերը կառուցենք», լրագրողների հարցին ի պատասխան ասաց քաղաքապետի պաշտոնավարության արարողությանը մասնակցող ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Հովիկ Աբրահամյանը, որպես խնդրի առաջարկված լուծում նշելով բնակարանների գնման վկայագրերի (ԲԳՎ) այս տարվանից գործողության մեջ դրված պետական ծրագիրը: Այս վերջինի մասին, դատելով արձագանքներից, առայժմ կարելի է ասել, որ վկայագրերի սահմանված անվանական արժեքները խիստ ցածր են եւ ոչ մի կապ չունեն քաղաքում բնակարանների իրական շուկայական արժեքների հետ:

Գ. Մ.

Ամեն օր աճում է կողմնորոշվածների թիվը

Տեղեկացնում է Մհեր Շահգելդյանը

Նոյեմբերի 27-ին սահմանադրական փոփոխությունների նախագծին ե՛ւ «այո», ե՛ւ «ոչ» ասողները բավական ակտիվություն կարող են ապահովել: Կողմնորոշվածների թիվն իրազեկման փուլում բավական աճել է, չնայած դեռ պահպանվում է հասարակության հետաքրքրությունը փոփոխությունների հենց իրավական կողմի նկատմամբ: Այս եզրահանգումները երեկ ներկայացրեց Մհեր Շահգելդյանը, ելնելով «այո»-ի քարոզման համակարգող խորհրդի կատարած մոնիտորինգի տվյալներից: Սակայն նույն տվյալների թվային արդյունքները չհրապարակվեցին:

Հանրաքվեին մասնակցության ավելի մեծ ակտիվություն ապահովելու համար Շահգելդյանը կարեւորեց նաեւ քարոզչական աշխատանքը, միաժամանակ փաստելով, որ դեռեւս կարիք կա իրազեկման, քաղաքական գնահատականներին զուգընթաց: Շահգելդյանի գնահատականով, քարոզարշավն ընթանում է նորմալ. թե՛ «այո»-ի եւ թե՛ «ոչ»-ի քարոզիչներն ազատ հնարավորություն ունեն իրենց ասելիքը հասարակությանը հասցնելու: «Այո»-ի քարոզման հաջողությունները Շահգելդյանը բացատրում է փոփոխությունների իրավական կողմի բացատրմամբ, ինչն, իր գնահատականով, հակառակ թեւում չի արվում, ավելին՝ ասելիքը ներկայացվում է քաղաքական մեկնաբանություններով:

Մինչ այժմ համակարգող խորհուրդը հանդիպումներ է ունեցել 115 համայնքներում: Այժմ, Շահգելդյանի հավաստմամբ, իրազեկման փուլից անցել է քարոզչական գործունեությանը՝ քաղաքական գնահատականներին: Քարոզարշավի ողջ ընթացքում «այո»-ի քարոզիչներն իրենց ասելիքը տեղ հասցնելու համար, Շահգելդյանի հավաստմամբ, որեւէ վճարում չեն կատարել զանգվածային լրատվամիջոցներին, քանի որ իրենց գործունեությունը ներկայացվել է հարցազրույցների եւ լրատվության տեսքով:

Ն. Պ.

Մոսկվայի եւ մարզի հայկական կազմակերպություններն կողմ են սահմանադրական ուղղումներին

«Ռուս-հայկական ընկերակցություն» մոսկովյան տարածաշրջանային կազմակերպության կազմակերպած «Հայաստանի սահմանադրական բարեփոխումներ» կլոր սեղանի ավարտից հետո ընդունվել է հայտարարություն, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Այդ ուղղումների ընդունումը նոր եւ կարեւոր քայլ կդառնա հայոց պետության հետագա ժողովրդավարացման ճանապարհին՝ ստեղծելով քաղաքական եւ տնտեսական առաջընթացի հնարավորություններ»:

Ռուսաստանի հայերի «Երկրամաս» թերթը մեջբերում է կլոր սեղանի մասնակիցների այն տեսակետը, թե ՀՀ հիմնական օրենքի փոփոխությունները կբարձրացնեն պետական կառավարման համակարգի արդյունավետությունը: «Նոր նախագիծը հաշվի է առնում միջազգային փորձը եւ կոչված է հավասարակշռելու իշխանության օրենսդիր, գործադիր եւ դատական ճյուղերը: Վերացվում է երկքաղաքացիության արգելքը: Երկքաղաքացիության ընդունումը թույլ կտա սփյուռքահայերին ներգրավվել մեր հայրենիքի կյանքում: Հանրաքվեի եւ սահմանադրական համակարգի կատարելագործման միջոցով սահմանադրության նոր նախագծի ընդունումը կնպաստի նաեւ Հայաստանի միջազգային վարկի բարձրացմանը», նշվում է հայտարարության մեջ:

Պ. Ռ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Բացել պատուհանները եւ դառնալ ավելի թափանցիկ. այս է խնդիրը

3 տարի առաջ հանրապետության նախագահը գործողության մեջ դրեց «մեկ պատուհանի» գաղափարը: Դա նշանակելու էր` տարաբնույթ խնդիրներով տարատեսակ պաշտոնյաների դռներն ընկած ու բյուրոկրատական քաշքշուկներից տանջված քաղաքացիներին ազատել մեծ հոգսից: Ավելի կոնկրետ` քաղաքացին ում դիմել է, նրանից էլ ստանալու է իր նամակ-բողոքի պատասխանը, եւ հնարավորինս կարճ ժամանակում: Նախագահի հրահանգ-հանձնարարականը քաղաքապետարանում եւ Երեւանի բոլոր համայնքներում ի կատար ածվեց միայն այս տարվա հունվարի 1-ին: Թե որքանով արդյունավետ գործեց համակարգն այս ընթացքում, կարելի է գնահատել միայն մանրակրկիտ հետազոտությունից հետո: Իսկ մինչ այդ քաղաքապետարանի աշխատակազմի ղեկավար Սուրեն Կոշեցյանը ամենշաբաթյա ավանդական ճեպազրույցում ներկայացրեց սեփական դիտարկումները եւ թվային տվյալների, եւ հանձնարարականների ու թերացումների կտրվածքով: Հունվարի 1-ից քաղաքացիներից ստացվել են 13 հազար 95 դիմումներ եւ գրություններ, որոնց առթիվ տրվել են 28 հազար 814 հանձնարարականներ: Պատասխանելու ենթակա 12 հազար 231 դիմումներից պատասխան չի ստացել 1-1,5 տոկոսը: Նամակների 20 տոկոսը ձգձգումներով է պատասխան ստացել:

«Մեկ պատուհանի» մեխանիզմը դեռեւս կատարյալ չէ այնքան, որ լիակատար բացառվեր այն, ինչի համար կյանքի է կոչվել` քաղաքացիներին հնարավորինս հեռու պահել չինովնիկներից: Սուրեն Կոշեցյանը խոստացավ, որ քաղաքապետարանում միջոցներ են փնտրվում քաղաքացիների եւ պաշտոնյաների անձնական շփումները լիովին կրճատելու համար, ինչը դեռեւս չի բացառվում:

«Ազգի» հարցադրմանը, թե «մեկ պատուհանը» ի վերջո ինչ տվեց մեր քաղաքացիներին, արդյոք դիմում-բողոքները նախկին ճանապարհը չեն անցնում, երբ, ասենք, թաղապետարանի դեմ գրված նամակը նախագահականից կամ կառավարությունից նորից ընկնում է թաղապետարան` ձեռնունայն թողնելով բողոքի կամ նամակի հեղինակին: Ի պատասխան պարոն Կոշեցյանն ասաց, որ եթե այդ դիմումների առթիվ 2315 որոշում է կայացվել, դա արդեն իսկ նշանակում է, որ քաղաքացիները ձեռնունայն չեն մնացել:

Ինչու քաղաքապետարանի որոշումներն էլ չեն հրապարակվում, ինչպես, ասենք, պաշտոնական տեղեկագրում պարբերաբար ներկայացվում են կառավարական որոշումները: Կյանքը ցույց տվեց, որ հատկապես վերջին 15 տարում մեր քաղաքացիների համար դրանք անհամեմատ ավելի կարեւոր են: Զբոսայգիների գիշատիչ ավերածությունները գուցե այդպիսի թափ չառնեին, եթե քաղաքացիները հողահատկացումների մասին որոշումների վերաբերյալ տեղեկանալու հնարավորություններ ունենային: «Քաղաքապետի լոկալ բնույթի բոլոր որոշումները տեղադրվում են ինտերնետային էջում: Բայց եթե որեւէ մեկը որեւէ որոշում է ուզում իմանալ, կարող է դիմել քաղաքապետարան եւ ստանալ», լրագրողի հարցին արձագանքեց քաղաքապետարանի աշխատակազմի ղեկավարը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՍՈՒԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆ Ի...

Մեծ ալքիմիկոսը Վանաձորում

Համաքաղաքային մոմավառություն Հայքի հրապարակում

Անցած շաբաթ օրը Վանաձորում էր «ԱԼՄ» հոլդինգի նախագահ, ժողովրդական կուսակցության առաջնորդ, ժողովրդի սիրելի, ադամանդների մեծագույն ալքիմիկոս Տիգրան Կարապետյանը:

Մինչ երեկոն կպարուրեր Լոռվա բնաշխարհը եւ Բարձրյալին տեսանելի կլիներ առաջնորդի մտահղացումը, նրա օրակարգում աշխարհիկ միջոցառում էր: Տիգրան Կարապետյանն իր շքախմբով (կուսակիցներ, համախոհներ ու ադամանդներ) հյուրընկալվեց «Մխիթար Գոշ» «միջազգային» համալսարանում: Բուհի ռեկտորատը նախկին շրջանավարտին շնորհեց համալսարանի պատվավոր պրոֆեսորի կոչում: Երեկոյան Հայքի հրապարակում հավաքված վանաձորցիները նվեր ստացան առաջնորդի դիմապատկերով բաժակներ, որոնց մեջ վառվում էին նրա մեծ հոգու անշեջ կրակից բռնկված մոմեր:

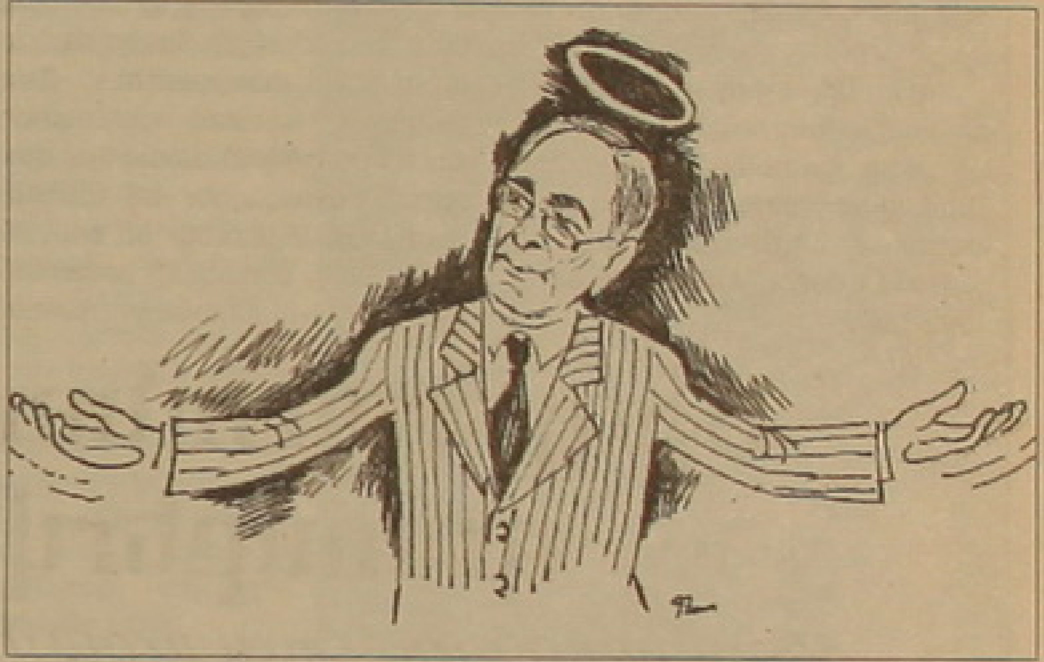

Դիմելով իր շուրջ 1000-ի հասնող երկրպագուներին, Տ. Կարապետյանն ասաց. «Սա հոգեւոր միջոցառում է, մենք պետք է վեր կանգնենք նյութապաշտությունից եւ շրջվենք դեպի հոգեւորը. ամենակարեւորն այն է, որ մենք կենդանի ենք ու հավաքված այստեղ»: Օրվա հերոսը հավաստիացրեց, որ իրենց եթերում մեծ թիվ են կազմում վանաձորցիները, որոնց առջեւ միշտ բաց են հեռուստաընկերության դռները:

Տ. Կարապետյանը մեծ ոգեւորությամբ կարդաց հայրենասիրական բանաստեղծություններ (ցավոք, նա այս անգամ չերգեց): Ապա ասմունքեցին սուտերադամանդներն ու ադամանդները, կարդալով նաեւ առաջնորդին նվիրված բանաստեղծությունը: Երբ բազմությունն սկսեց նոսրանալ, արվեստի մեծ ջատագովն ու հեռուստաընկերության բազմապրոֆիլ մեկնաբանը հայտարարեց.

- Մի՛ անհանգստացեք, անձրեւ չի գա, չարն անզոր է մեր դեմ:

Նա տեղեկացրեց, որ նման հանդիպումները հաճախակի են լինելու եւ ամենուր, որոնց ժամանակ դեռեւս բաժանվելու է 10-20 հազար մոմակալ:

Երեկոյան Տ. Կարապետյանի ուղիղ եթերն էր «Լոռու ՄԻԳ» հեռուստաընկերությամբ: Երբ միջոցառումն ավարտվեց, վանաձորցիներից շատերը չէին շտապում հեռանալ: Իսկ ծանոթներիցս մեկն ասաց. «Սպասում եմ, որ մի քիչ մոտենամ նրան, եկել եմ ժիվոյ Կարապետիչ տեսնեմ»:

Ինչպես միշտ, այս անգամ եւս եղան թերահավատներ եւ չարախոսողներ:

«Մեկ է` սա պատգամավոր չի դառնա, էնքա՞ն բեղամաղ կուսակցություններ կա՛ն, ո՞վ կթողնի, որ Կարապետիչն աթոռ զբաղեցնի ու կոճակ սեղմի», ասաց վանաձորցի արձակագիրներից մեկը:

ՄԱՐՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

«Բողոքում ենք, որ մեզ ջնջոց չդարձնեն»

Բուզանդի փողոցի եւ մի ընտանիք որոշել է դիմել Եվրոդատարան

Մինչ քաղաքապետարանի աշխատակազմի ղեկավար Սուրեն Կոշեցյանը երեկ լրագրողներին բացատրում էր, թե «մեկ պատուհանի» սկզբունքով քանի քաղաքացու քանի պատասխան է տրվել, քաղաքապետարանի պատուհանների տակ «Զա-խար-յան, պա-տաս-խան» վանկարկելով իրենց պահանջներն էին հիշեցնում Հյուսիսային պողոտայի, Բուզանդի եւ Կողբացու փողոցների բնակիչները: «Մենք, իհարկե, հասկանում ենք, որ իշխանություններն իմունիտետ են ձեռք բերել մեր խնդիրների հանդեպ, բայց շարունակելու ենք պայքարել, որպեսզի մեզ ջնջոցի տեղ չդնեն», ասաց բողոքավորներից մեկը` Սաթենիկ Դավթյանը` Բուզանդի թիվ 11 շենքից: Իսկ Եզնիկ Կողբացու թիվ 28 տան բնակչուհի Լաուրա Շաբոյանը պատմում էր, որ իրենց տնից վտարեցին պետական ծրագիր իրականացնելու անվան տակ: «Մեր տարածքը ծախել են պարսկահայ անհայտ մարդու` ինչ որ Սերոժի: Իբրեւ փոխհատուցում շատ չնչին գումար են խոստանում: Իրենք քառ. մետրը ծախում են 2000 դոլարով, մեզ տալիս են 300-ով: 240 քառ. մետրի համար 56 հազար են տալիս, բայց ես ոչ մի կոպեկ չեմ վերցրել, որովհետեւ 9 հոգի ենք, 3 ընտանիք: Այդ գումարով քանի՞ սենյակ կարող ենք գնել»:

Սաթենիկ Դավթյանը շարունակում է. «Արդեն 6-րդ ամիսն է վտարվել եւ վարձով ենք ապրում: 115 քառ. մ հողային եւ 126 քառ. մ բնակտարածքից մեզ վտարեցին` մերժելով մեր սեփականության իրավունքը: Ամեն անձին 2000 դոլար առաջարկեցին, ոչ ստորագրեցինք, ոչ վերցրեցինք»:

Բուզանդի փողոցի բնակիչներից մի քանիսն արդեն դիմել են Եվրոդատարան, ինչը լուրջ խնդիրներ առաջացրեց նաեւ նրանց շահերը պաշտպանող փաստաբանի համար: Սաթենիկ Դավթյանն ասում է, որ իրենց ընտանիքը եւս որոշել է դիմել Եվրոդատարան, եւ եթե ձգձգել են մինչ հիմա, ապա միայն նրա համար, որ հավատացել են, թե կառավարությունն իրենց կօգնի: «Սա քաղաքական երկրաշարժի նման մի բան է: Եթե արտասահմանցին, թեկուզ եւ հայ, պիտի գա, ապրի իմ երկրում ինձ իմ տնից շպրտելու տարբերակով, թե «դու էլիտար շենքի արժանի անձնավորություն չես», շատ վիրավորական է: Չէ՞ որ նա իմ տեղն է խլում: Ես նաեւ հաշմանդամ թոռնիկ ունեմ: Եթե իմ խնդիրը չլուծվի, պատրաստ եմ դիմել ծայրահեղ տարբերակի` նա, ով կգա իմ տարածքում ապրի, հնարավոր է, որ ես իմ հաշիվը նրա հետ մաքրեմ»:

Իհարկե, այն գումարներով, որ առաջարկվում են տները կորցրած բնակիչներին, ցանկության դեպքում Երեւանի ոչ էլիտար թաղամասերում կարելի է բնակարան գնել եւ վարձով կամ բարեկամի տանը չապրել: Բայց էլիտար տարածքների բնակիչները չեն ուզում իրենց կարգավիճակը հենց այնպես նվիրաբերել հայրենի իշխանություններին, մանավանդ որ դրանք այսօր ամենագայթակղիչ պատառն են նորահարուստների ու էլիտարության կաստայի մեջ պատահաբար կամ ակամա հայտնվածների համար, եւ ամենաթանկ վաճառվող ապրանքը:

Կ. Դ.

Երեւանի գլխավոր հատակագիծ` չնչին կանաչ գոտիներով եւ մի քանի հուշարձան շենքերով

Հասարակական 5 քննարկումների բովով անցած Երեւանի գլխավոր հատակագիծն այսօր կհասնի կառավարություն եւ անկասկած կարժանանա հավանության, քանի որ հատակագիծը մշակողները ամեն ինչ արել են կառավարության որոշումներից ելնելով: «Կանաչների միության» նախագահ **Հակոբ Սանասարյանը**, որ ներկա է եղել բոլոր քննարկումներին, նաեւ Թեքեյան կենտրոնում շաբաթ տեղի ունեցած Երեւանի գլխավոր հատակագծի եւ դրա ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հասարակական քննարկմանը, կարծում է, որ վերջին քննարկումը ոչնչով չէր տարբերվում նախորդներից` հերթական խաբկանքին միայն ավելացավ այն, որ նոր հատակագիծն իբր բարելավված տարբերակն է:

Նրա գնահատմամբ, նմանատիպ քննարկումները ձեւական են ու վտանգավոր, որովհետեւ դրանք արվում են ընդամենը արձանագրություն կազմելու համար եւ չեն արդարացնում կոնկրետ հարցադրումներ ունեցող մարդկանց ակնկալիքները: «Ինձ ամենից շատ հուզում է այն հարցը, որ փաստորեն վերջնականապես ոչնչացվում են Երեւանի կենտրոնի, համայնքային եւ մերձքաղաքային հողերը: Գյուղատնտեսական նշանակության 4516 հա հողերը մնում են քաղաքապետարանի հայեցողության տակ, ընդ որում, 1234 հա անտառային հողերից պահպանվում է միայն 600 հա: Օրինակ, Նորքի սարալանջի մի հատվածի 114 հա - ից 57 հա դրվել է անտառվերականգնման ծրագրում, իսկ մնացածը բաժանվել մեծահարուստներին եւ պետական պաշտոնյաներին: Նույն ձեւով կառուցապատման են տրված Հաղթանակ զբոսայգուն հարող անտառատարածքները, որոնցից մեկը կոչվում է Կանադական թաղամաս:

Ամենազայրացուցիչն այն է, որ վերջին քննարկմանը փորձեցին համոզել, թե այս հատակագծով կանաչ տարածքներն իբր կրկնակի եւ եռակի ավելանալու են: Հարց է առաջանում` եթե եղած կանաչ տարածքները ենթակա են կառուցապատման, ինչի՞ հաշվին են դրանք ավելանալու: Դալմայի այգիների 533 հա տարածքը, որ հարակից այգիներով կազմում է 780 հա, պահպանվում է միայն կենտրոնական մասի 256 հա, իսկ մնացածը վաճառքի է դրված: Այնտեղ կառուցվելու են բազմաթիվ շինություններ` ժամացույցի գործարան, ռուսական եկեղեցի եւ այլն: Փաստաթղթում ներկայացված տվյալները կարելի է համարել գիտական կեղծիք, քանի որ դրանց ֆոնայինը հատակագծում նշվել է` 0, այսինքն` ամայի տարածք: Նույն ձեւով են նշված նաեւ քաղաքամերձ գյուղատնտեսական նշանակության 4516 հա հողերը, պտղատու այգիները` 282,5 հա, խաղողի այգիները` 396 հա եւ այլ հողերը` 922 հա»:

Սանասարյանին անհայտ ուսումնասիրություններով Դալմայի այգիների մոտ 800 հա տարածքը, որ միաձուլվում է Հրազդանի կիրճին, համարվել է աղտոտված եւ մշակման համար ոչ պիտանի: Կառավարության ծրագրով կենտրոնական 256 հա տարածքում պետք է աճեցվի էկոլոգիապես մաքուր գյուղմթերք: «Ես պարզել եմ, որ հողի աղտոտվածության մասին հիմնավորումներն անհիմն են, դրանից անտեղյակ են նույնիսկ համապատասխան գերատեսչությունների ղեկավարները, իրականում ոչ մի ուսումնասիրություն չի կատարվել: Այս ձեւով բոլորին մոլորեցնում են, եւ ունենում ենք կեղծիքով ստեղծված Երեւանի գլխավոր հատակագիծ: Այն բոլոր տարածքները, որ իբր պիտի վերածվեն կանաչ գոտիների, հիմնականում կամ վարձակալության են տրված, կամ սեփականաշնորհված են»:

Նրա համոզմամբ, Երեւանի գլխավոր հատակագծի վրա աշխատող մասնագետներն ընդամենը կատարածուներ են, որոնք իրենց ձեռքի տակ չունեն գլխավոր գերատեսչությունների եզրակացությունները. «Շատ շուտով հատակագիծը կառավարությունում կներկայացվի որպես աշխարհի լավագույն հատակագիծ, որին կողմ են հասարակական բոլոր կազմակերպությունները, նաեւ երեւանցիները: Այդ քննարկումները չի կարելի հասարակական անվանել, քանի որ հատակագիծը համարվել է գաղտնի փաստաթուղթ, ոչ մեկին որեւէ ուսումնասիրություն չի տրամադրվել: Հատակագիծը նույն ձեւով կմտնի Ազգային ժողով, որից հետո կներկայացվի հանրապետության նախագահին, որը դրա գլխավոր ջատագովներից է: Ակնհայտ է, որ այս ամենը գալիս է վերին ատյանից: Անկեղծ ասած, ես բուռն քննարկում չէի ակնկալում, բայց հավատում էի, թե կգան մարդիկ, որոնք լավ գիտեն, որ քաղաքի գլխավոր հատակագիծը հաստատվելուց հետո այլեւս ոչինչ հնարավոր չէ անել: Բայց հասկանում եմ, որ հասարակությունն արդեն հոգնել է անօգուտ քննարկումներից», ասում է նա:

Կանաչ տարածքներից բացի հատակագծում մտահոգիչ է նաեւ պատմամշակութային հուշարձանների հարցը, քանի որ 1990 թվականին ստեղծված հիմնավորման նախագիծը 2000 թվականին չեղյալ հայտարարվելուց հետո այլեւս չի վերականգնվել: Հուշարձանների պահպանության գործակալության Երեւանի տարածքային բաժնի պետ **Կարո Այվազյանի** ասելով, այդ նախագծում ոչ միայն բացահայտված էին Երեւանի պատմամշակութային բոլոր հուշարձանները, այլեւ ներկայացված էին դրանց պահպանական ու կառուցապատման կարգավորման գոտիները: «Երեւանի համար դա ծրագրային մի փաստաթուղթ էր, որը թույլ չէր տալիս որեւէ հուշարձան ոչնչացնել առանց մասնագիտական եզրակացությունները հաշվի առնելու: Քաղաքապետարանի որոշմամբ 2000 թվականին այդ նախագիծը ուժը կորցրած ճանաչվեց, եւ սկսվեց օպերայի շրջակայքի կառուցապատումը: Բնականաբար նախագծից դուրս մնաց ավելի քան 970 հուշարձան շենք, չեղյալ համարվեցին նաեւ հուշարձանների պահպանման եւ կառուցապատման կարգավորման գոտիներն ու դրանց օգտագործման ռեժիմը:

Այդ որոշման սնանկությունը հասկանալու համար մի պահ պատկերացրեք, որ այդ տարիներին Երեւանի գլխավոր հատակագիծը ուժը կորցրած ճանաչվեր, եւ մի քանի տարի հետո պահանջ դրվեր ստեղծելու նորը: Դա առնվազն ծիծաղելի կլիներ: Մենք հենց այդ վիճակում ենք»:

Այդ նախագծի բացակայության պայմաններում գործակալությունը մի քանի տարում մշակեց եւ 2004 թվականին կազմեց Երեւան քաղաքի հուշարձանների նոր ցուցակը: Մինչ այդ կառուցապատողները հասցրեցին քանդել հուշարձանի կարգավիճակ ունեցող բազմաթիվ շենքեր: Այվազյանը նկատում է, որ հատակագիծը մշակող «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտը թեպետ ամրագրել է նոր ցուցակում եղած հուշարձանները, սակայն հստակ չեն պահպանման ու կառուցապատման կարգավորման գոտիներն ու ռեժիմները:

«Հիմնավորման նախագիծ չունենալը հանգեցրեց նրան, որ այսօր քանդում ենք քաղաքի պատմությունն ու կառուցում մի ուրիշ քաղաք: Ոմանց համար հուշարձանը աղյուսի կտոր է, մինչդեռ այն պատմամշակութային արժեք է, որովհետեւ բացի մշակութային լինելուց անմիջականորեն կապված է պատմության հետ: Հեղափոխական մոտեցմամբ ոչնչացվում է քաղաքի 18-19-րդ դարի պատմական շերտը, մինչդեռ պետք էր պահել, գիտակցելով, որ քաղաքի պատմությունն ու ճարտարապետությունը միաձուլված են: Այսօրվա դրությամբ ստեղծվել է մի վիճակ, որ կանաչ գոտիների եւ հուշարձան շենքերի պահպանության հարցերում հասել ենք ծայրահեղության եւ արդեն իսկ զգում ենք դրա վնասակար հետեւանքները: Ոչ մեկս դեմ չէ քաղաքի կառուցապատմանը, խնդիրը միայն դրա իրականացման ձեւն է», նշում է Կարո Այվազյանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Սիգը շարունակում է զոհաբերվել

Աչքակապություն որսարգելի անվան տակ

Երեւան-Սեւան ավտոմայրուղու մի քանի հատվածներում լճից նոր բռնած թարմ սիգ են վաճառում՝ առանց վախի, անկաշկանդ: Երբ ձկնորս-վաճառողին հիշեցրի որսարգելի մասին, իր կարծիքով հնարամիտ պատասխան տվեց. «Արդյունագործական որսն է արգելված, մենք սիրողական որս ենք անում»:

Մայրուղու վրա մի քանի տեղ հանդիպեցինք ոստիկանների, որոնք, անշուշտ, չէին «նկատում» որսագողերին:

Որսարգելը ոչինչ չի փոխել սիգի ճակատագրում: Պարզապես Սեւանից Երեւան ճանապարհին ձկան արժեքը փոխվել է: Մեկ սիգը մայրաքաղաքում վաճառվում է 300-400 դրամով: Սեւանում արժե 150 դրամ:

Բնապահպանության նախարարի սեպտեմբերի 6-ի հրամանով այս տարվա մեջ երկրորդ անգամ սիգի որսի արգելք դրվեց: Նորադուզցիները որսարգելը համարյա քաղաքական սկանդալի վերածեցին: Նրանք ձկնորսությամբ զբաղվող մյուս համայնքների հետ փակեցին ճանապարհները, վերջնագիր ներկայացնելով սեփական տեսությանը՝ եկեք տեսնենք, ոնց եք փակում: Մարզպետից, ոստիկանապետից, նախարարության ներկայացուցիչներից կազմված պատվիրակությունը ստիպված էր հանդիպել ու բանակցել առափնյա Սեւանի ձկնորսների ու գյուղապետների հետ՝ խոստանալ որսարգելի ժամանակահատվածը տեղափոխել նոյեմբերի 20-ից հետո, երբ սկսվում է ձվադրման շրջանը: Սեւանում այս պահին էլ առատ է մանրաձուկը, որ մի քանի անգամ գերազանցում է արդյունագործական, այսինքն՝ որսի համար թույլատրելի հասակի հասած ձկան քանակին: Որսարգելը հանելն անմտություն էր: Գյուղացիները շարունակեցին եւ այսօր էլ շարունակում են կարիքները հոգալ սիգի հաշվին: Օրերս ուղղաթիռով Ղարաբաղ թռած ծանոթներիցս մեկը պատմեց, որ լճի վրա շուրջ 3 տասնյակ ձկնորսական նավակներ է հաշվել:

Որսարգելը միայն մի փոքրիկ ուղղում է մտցրել ձկնագողերի գործողություններում: Առաջվա նման որսացանցերի տեղը պլաստմասսայե շշերով չեն նշում, այլ դրանք սուզում են լճի մեջ՝ «նշանադրման» իրենց հայտնի սկզբունքները կիրառելով: Այնուամենայնիվ, որսարգելի առաջին փուլում սիգը կարողացավ մանրաձկից հասնել հասուն տարիքի: Այժմ ապօրինի վաճառքի ներկայացված ձկները բավական խոշոր չափերի են, այնպես, ինչպես մի քանի տարի առաջ: Ըստ բնապահպանական պետական տեսչության պետի տեղակալ Իգոր Սարգսյանի, սեպտեմբերից մինչեւ օրս Սեւանի առափնյա շրջաններից ու ավտոճանապարհներից, հանրապետության շուկաներից եւ մեծածախ առեւտրի կետերից հաջողվել է առգրավել 3088 սիգ եւ հանձնել համապատասխան տարածքների ծերանոցներին ու մանկատներին:

Սիգը հասնում է հանրապետության գրեթե բոլոր մարզերը, հասնում է Բագրատաշեն, այստեղից Վրաստանի շուկաները, բայց թե ինչ քանակով՝ հայտնի չէ: Ոչ միայն գյուղացիների ապրուստի միջոց, այլեւ կլանային մեծ ու փոքր խմբերի բիզնես դարձած որսը բավական ամուր ցանց է հյուսել: Մշտապես միջոցների ու վառելանյութի կարիք զգացող, համեստ աշխատավարձերով տեսուչներն արդեն տասնամյակ ու կես եւ այսօր էլ շարունակում են ապարդյուն [illegible] որսագողերի դեմ: Տեսչությունը համատեղ միջոցառումների ծրագիր է իրականացնում Գեղարքունիքի մարզպետարանի եւ ոստիկանության հետ: Շարժական ու անշարժ պահակակետեր են ստեղծվում առափնյա գյուղերում, ստուգայցեր են կազմակերպվում, ձկնորսներ են տուգանվում: Պետի տեղակալը խոստովանում է, որ «հասկանալի պատճառով, այնուամենայնիվ, արդյունավետ չեն իրենց գործողությունները»: Ո՛չ Նորադուզի, ո՛չ Ծովագյուղի բնակիչների դեմը միշտ չէ, որ կարողանում են առնել: «Ճիշտը համալիր արգելքն է, ամեն տեղ փակելը՝ ե՛ւ լճում, ե՛ւ լճափին, ե՛ւ սիգի «ճամփորդության» ընթացքում»: Նման կտրուկ քայլի տեսությունն, այնուամենայնիվ, չի համարձակվի դիմել: Խնդիրը բումերանգի գործողության սուր եզրեր ունի:

Իգոր Սարգսյանի հաշվարկներով՝ 2001 թ. սկսած առափնյա Սեւանի բնակչության մոտ 60 հազարն «անմիջականորեն ձկան շնորհիվ է ընտանիքը կերակրում»: Ավելին՝ նրանք «աշխատատեղ» են առաջարկում նաեւ քաղաքաբնակին՝ ձուկը վաճառելով ու վերավաճառելով: Պետությունն առայժմ այլընտրանքային աշխատատեղեր չի առաջարկում նրանց: Իսկ որ դա սիգի համար փրկություն կլինի, վկայություն է Սեւան-Դիլիջան թունելի շինարարությունը: Երբ այն սկսվեց, 100-150 ձկնորս լճից դուրս եկավ: Այս պահին, երբ արդյունաբերական ձեռնարկությունների գործարկումն անորոշ է, կարելի է խթանել Սեւանի ավազանի բնական պոտենցիալը: Տուրիզմը զարգացման մեծ ներուժ է առափնյա բնակավայրերի համար եւ աշխատատեղերի հեռանկար:

Եթե տեսությունն իսկապես մտադրվի արգելել ձկան որսը, ամենայն հավանականությամբ բնակչության արտահոսք կսկսվի դեպի Երեւան եւ դրսի աշխարհ: Վարդենիսից մինչեւ Կրասնոսելսկ մոտ 80 կմ սահմանամերձ տարածք է, եւ անպայման անվտանգության խնդիր է ծագելու: Ահա ինչու տեսությունը շարունակում է «կիսամիջոցային» պայքար մղել սիգի որսով ապրող համայնքների դեմ: Մյուս կողմից՝ որսն անզուսպ շարունակվելու դեպքում սիգն ի վերջո ոչնչանալու է՝ իրենից առաջ նույն բախտին արժանացած իշխանի նման: Եթե սիգը չլինի, աշխատատեղ էլ չլինի, բնակչությունը դարձյալ կլքի իր բնակավայրը:

Թե ինչ քանակի սիգ կա լճում, ոչ ոք ճշգրիտ չի կարող ասել: Հենց թեկուզ այն պատճառով, որ 4 տարվա ընդմիջումից հետո անցած տարի նոր միայն ձկնապաշարների հետազոտման համար 4 մլն դրամ հատկացվեց: Այսինքն՝ համեմատական վերլուծությունների եւ ձկան պաշարների աճի կամ նվազման միտումները բացահայտելը բացառվում է: Ձկնաբանները տարեսկզբին 250 տոննայի չափով արդյունագործական որսի թույլտվություն ներկայացրին: Դա նշանակում է, որ որսի թույլատրելի չափաքանակը մի քանի անգամ նվազել է: Մյուս տագնապեցնող տվյալը՝ անցած ձվադրման շրջանում գիտնականները ձվադրման գնացող վտառների խիստ պասսիվ վիճակ արձանագրեցին: Ձվադրող վտառների թիվը շատ քիչ էր:

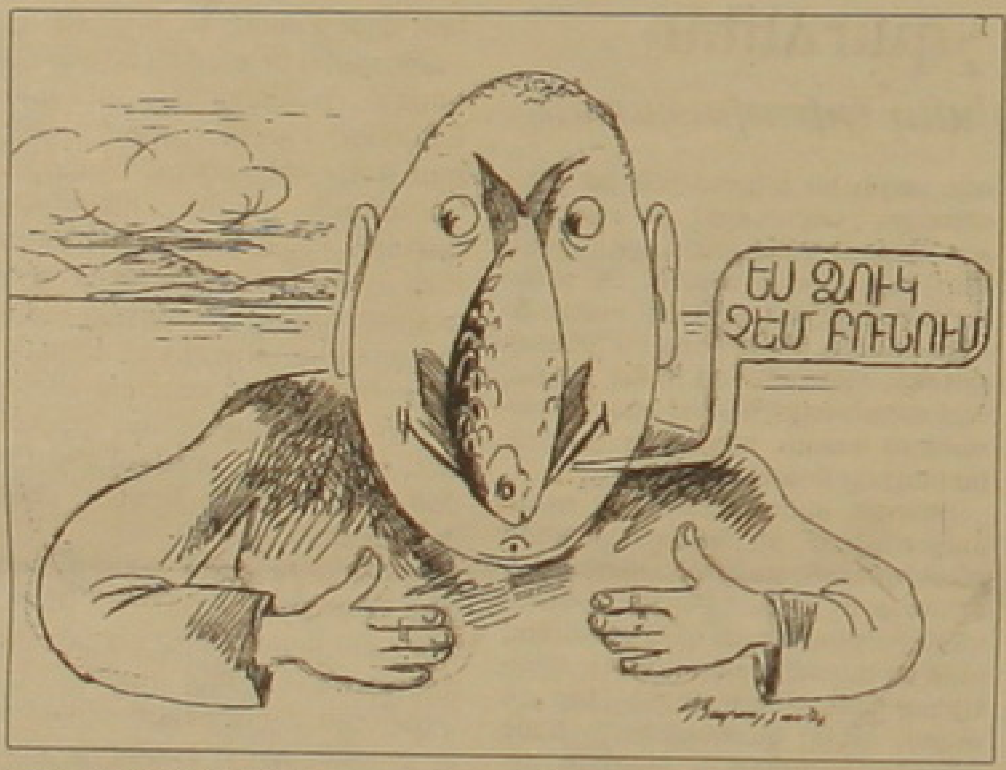

Սիգի բուռն դուրսմղումը ջրից Սեւանի առանց այդ էլ խախտված բիոհավասարակշռության լրացուցիչ խաթարման պատճառ է դառնալու: Ձկան կերային նիշը չի օգտագործվում, օրգանական նյութերը նեխում են ջրում: Գիտնականների հավաստմամբ, 90-ական թթ. առ այսօր լճի թափանցելիությունը 7 անգամ նվազել է՝ 16-ից հասնելով 2 մետրի:

Որսարգելք սահմանելով եւ կտրուկ միջոցների չդիմելով, տեսությունը պարզապես երկարաձգում է սիգի վախճանը: Ձուկը շարունակում է զոհաբերվել սոցիալական կարիքներին:

Սեպտեմբերյան անհաջող բանակցություններից հետո, այս անգամ արդեն բնապահպանության նախարարի գլխավորությամբ, նույն ներկայացուցչական պատվիրակությունը գյուղացիների ու գյուղապետների հետ բանակցությունների երկրորդ փորձն է անելու: Թե համբերե՞, մի քիչ էլ սպասե՞, վաղն ավելի վատ կարող է լինել: Որսարգելի եւ որսագողության, թերըմբռնման ու գերըմբռնման կոչերի նույն սցենարը սիգին ապավինած գյուղացուն՝ արդեն 10,5 տարի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ պետբյուջեն հասել է 30 միլիարդի սահմանը

ԼՂՀ կառավարությունն իր հերթական նիստում հաստատեց 2006 թ. պետական բյուջեի նախագիծը: ԼՂՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Սպարտակ Թեւոսյանը հատկանշեց դրա ներդրումային եւ սոցիալական ուղղվածությունները: Ըստ փաստաթղթի՝ 2006 թ. համախմբված բյուջեն, առանց միջբյուջետային փոխանցումներից ստացվող մուտքերի, եկամուտների գծով կկազմի 28008.3 մլն դրամ, իսկ ծախսերի մասով՝ 30208.3 մլն դրամ, ինչն աննախադեպ է ԼՂՀ-ի համար:

Նշվեց, որ առանձնակի ուշադրություն է դարձվելու արդյունաբերության, գյուղատնտեսության ու քաղաքաշինության ոլորտներին, ինչպես նաեւ՝ բնակչության սոցիալական պաշտպանվածությանը, առողջապահական ու կրթամշակութային խնդիրներին:

Հատուկ ուշադրություն կդարձվի օտարերկրյա եւ տեղական ներդրումների աջակցմանն ու խրախուսմանը, զբոսաշրջության զարգացման համար նպաստավոր միջավայրի ձեւավորմանը եւ այլն:

Սոցիալական ապահովության ոլորտում խնդիր է դրված ապահովել սոցիալապես խոցելի բնակչության առավել արդյունավետ պաշտպանությունը եւ սոցիալական աջակցության մատչելիությունը: Այդ նպատակով նախատեսվում են որոշումներ աշխատանքային օրենսգրքի կիրարկումն ապահովելու ուղղությամբ:

Գործազրկության նպաստի չափը բոլոր նպաստառուների համար կսահմանվի 9000 դրամ: ԼՂՀ-ում հիմնական կենսաթոշակը կաճի 6.3 տոկոսով, ապահովագրական ստաժի մեկ տարվա արժեքը՝ 12.5, աշխատանքային կենսաթոշակի միջին չափը՝ 13.9, սոցիալական կենսաթոշակինը՝ 21.2, հաշմանդամության կենսաթոշակի չափը՝ 20 տոկոսով, իսկ վետերանների պատվովճարը կավելանա 2.2 անգամ եւ 4500-ից կհասցվի 10 հազար դրամի:

Առողջապահության համակարգին կհատկացվի 1 մլրդ 560 մլն դրամ՝ 350 միլիոն դրամով նախորդ տարվանից ավելի: Նոր տարում բժիշկների աշխատավարձը կաճի 35.3 տոկոսով, տեղամասային բժիշկներինը՝ 25 տոկոսով, իսկ միջին բուժանձնակազմինը՝ 23 տոկոսով:

Կարեւորելով կրթության համակարգը որպես պետական ու ազգային խնդիր՝ կառավարությունը նախատեսում է 2006-2007 թթ. ուսումնական տարվանից անցում կատարել 12-ամյա կրթական համակարգին, իսկ կրթության ոլորտին կհատկացվի 4139.1մլն դրամ, որը 2005 թ. համեմատ ավելի է 642 մլն դրամով: Բնականաբար, այդ գործընթացի արդյունքում կբարձրացվի ոլորտի աշխատողների աշխատավարձը:

2006 թ. պետբյուջեով, ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի, տնտեսական մեծ բարեփոխումներ են նախատեսվում գյուղատնտեսության ոլորտում: Մասնավորապես, 2005 թ. 500 միլիոնի փոխարեն՝ 2006-ին ոռոգման համակարգում կիրականացվեն 2300.0 մլն դրամի աշխատանքներ, իսկ կապիտալ ներդրումների մասով այդ թիվը կկազմի 5 մլրդ դրամ, ինչը նախորդ տարվա համեմատ ավել է 1մլրդ 100 մլն դրամով:

2006 թ. պետբյուջեի նախագծի վերաբերյալ իր դիտարկումներն անելով, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը կարեւորել է, որ առաջին անգամ հանրապետության բյուջեն հասնում է 30 միլիարդի սահմանը: «Կառավարության գիծը մնում է անփոփոխ: Մեզ համար առաջնային է մնում ինչպես զարգացման բարձր տեմպերի պահպանումը, այնպես էլ՝ եկամուտների հաշվին սոցիալական հիմնախնդիրների լուծումը», նշել է վարչապետը:

Ի դեպ, օրերս ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահության նիստում հստակեցվել է գալիք տարվա բյուջեի նախագծի աշխատանքային քննարկումների ժամանակացույցը: Հատկանշենք մի բան՝ խորհրդարանում արմատական ընդդիմության բացակայության պարագայում դժվար թե նոր բյուջեի վերաբերյալ էական առարկություններ լինեն: Այնպես որ՝ օրինագիծը, ենթադրվում է, սահուն ընդունելություն է գտնելու պատգամավորական մեծամասնության կողմից:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԱՄԲԻՈՆ

Սահմանադրությանն «այո» ասելու պայմանը

Հարգելի Ա. Բաղդասարյան, Արշակ Սադոյան, Շ. Քոչարյան, Ա. Գեղամյան, Արամ Զ. Սարգսյան եւ շատ ուրիշներ:

Սահմանադրությանն «այո» ասելու համար անհրաժեշտ է մի կետ էլ ավելացնել, այն է՝ խորհրդարանի պատգամավոր պետք է ընտրվեն երկու անգամից ոչ ավելի, քանի որ վերջին 10-12 տարիներին միշտ ընտրվում են նույն անձնավորությունները ու այսպես շարունակ, այդ են ապացուցում նաեւ այս վերջին տեղական ընտրությունները:

Իշխանամետները եւ ընդդիմությունը փաստորեն իրենց չեն արդարացնում, միայն իրենց անձնական շահերի համար են պայքարում միմյանց դեմ:

Ամեն մի պատգամավոր պետք է իրեն հաշիվ տա, թե մինչեւ օրս ինչ է արել հայ ազգի բարօրության համար, բացի սեփական մենատներ, հյուրանոցներ, խանութներ, սրճարաններ կառուցելուց, այգիների ծառերը կտրելուց, հողամասեր գրավելուց, Խորհրդային Միության ժամանակ հիմնված գործարանների ամբողջ գույքը մաս-մաս օտարներին վաճառելուց եւ այլն: Վերը նշվածին գումարած նաեւ սպանությունները:

«Հարգելի Արամ Զ. Սարգսյան, ռադիոյով ոգեւորիչ կոչեր եք անում սահմանադրությանը «ոչ» ասելու եւ պատրաստվում եք ժողովրդին ոտքի հանել, թերթիկներ, լոզունգներ բաժանել ու դրոշակներով գյուղերում միտինգներ անել, ավելորդ տեղն անհանգստացնել քրտինք թափող գյուղի աշխատավորին, հանուն ինչի՞»:

Կյանքի բարեկեցության համար սահմանադրության մեջ մի կետ եւս պետք է ավելացնել. ընտրվելու համար պատգամավորը պետք է կարգապահ, խելացի, դաստիարակված, ազնիվ, անկաշառ եւ ազգը պահող-պահպանող նվիրյալ լինի:

Արդեն հոգնել ենք ձեր խելացնոր կոչերից, հերիք եղավ: Թողեք, որ գան գործունյա եւ կարող, ազնիվ, հասուն ու երիտասարդ ուժեր, ազգի նվիրյալները:

[illegible]
85 տարեկան միայնակ թոշակառու

ԱԶԳ **Միջազգային**

Թուրքիան մինչեւ 2015 թվականը կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը

Համոզված են թուրք գիտնականները

«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի հրատարակիչ Հարութ Սասունյանն անդրադառնում է նոյեմբերի 6-ին Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանում կայացած «Թուրքական երեք կարծիք օսմանյան ժամանակաշրջանի հայերի մասին» թեմայով եզակի գիտաժողովին:

Երբ հազվադեպ առիթներով թուրք գիտնականները մասնակցել են հայկական գիտաժողովներին, երբեք չէր եղել, որ ամբողջապես թուրքական մի ֆորում հայ հանդիսատեսին դիմեր Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ զեկույցներով: Հատուկ զգուշավորության մթնոլորտի առաջին նշանը «Հայկական ուսումնասիրությունների գիտաժողով» ազդագիրն էր, որը հյուրերին դահլիճ էր հրավիրում: Մի հետաքրքրասեր նկատել էր, թե «ուսումնասիրություններ» բառը ձեռքով էր գրված թղթի կտորի վրա, որը հետո էր կպցվել ազդագրի վրա, պոկեց եւ բացահայտեց, որ նախնական հայտարարությունը եղել է «Հայկական ցեղասպանության գիտաժողով»: Պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանի ակնկալիքներով 300 հոգի էր սպասվում, մինչդեռ ավելի քան 800 հոգի էր եկել, այդ թվում՝ Լոս Անջելեսում թուրք հյուպատոսի հատուկ ներկայացուցիչը, հավանաբար որպեսզի Անկարային ճիշտ տեղեկություններ հաղորդեր տեղի ունեցածի մասին:

Առաջին զեկուցողը՝ Մինեսոտայի համալսարանի պատմության ամբիոնից պրոֆ. Թաներ Աքչամը նշեց, որ չնայած թուրքական իրարահաջորդ կառավարությունները «մաքրագործել» են օսմանյան արխիվները Հայոց ցեղասպանությանն առնչվող բազմաթիվ ապացույցներից, այնուամենայնիվ, դեռեւս մեծ թվով փաստաթղթեր վկայում են ցեղասպանության կանխամտածված լինելու մասին: Հակառակ թուրք կառավարության պնդումներին, որ հայերը տեղահանվել են միայն Ռուսաստանի սահմանակից շրջաններից, նա համապատասխան ապացույցներով հաստատեց, որ 30 հազար հայեր միայն տեղահանվել են Ստամբուլից, իսկ հազարավորները՝ պատերազմական գոտուց հարյուրավոր մղոններ հեռու գտնվող այլ քաղաքներից: Նա հավաստեց, որ այդ տեղահանությունները կանխամտածված էին, եւ այդ վայրերն անմիջապես վերաբնակեցվում էին մահմեդական ներգաղթյալներով, որպեսզի ստեղծվեր «զուտ թուրք-իսլամական մի պետություն»: Անդրադառնալով տեղահանվածների ունեցվածքի հափշտակություններին, պրոֆեսորը նշեց, որ հակառակ այդ ժամանակ հնչած խոստումներին, ոչ մի հայ չէր ստացել փոխհատուցում: Դրանց մի մասը տրվել էր մահմեդական նորաբնակներին, իսկ մյուս մասը վաճառվել՝ հոգալու երկրի ռազմական ծախսերը: Նա ավարտեց իր ելույթը՝ կանխատեսելով ցեղասպանության ընդունումը Թուրքիայի կողմից մինչեւ 2015 թվականը, այսինքն՝ մինչեւ Եվրոմիությանը հավանական անդամակցությունը:

Երկրորդ զեկուցողը՝ Արիզոնայի համալսարանի մերձավորարեւելյան ուսումնասիրությունների բաժնից դոկտ. Էլիֆ Շաֆաքն անդրադարձավ մասնավորապես Ադանայի ջարդերի վավերագիր Զապել Եսայանի կյանքին ու գործունեությանը, ավելացնելով, որ թուրք երիտասարդության համար պատմությունն սկսվում է 1923 թ.-ից, երբ Թուրքիայի Հանրապետությունն էր հաստատվում, մինչդեռ հայ երիտասարդության համար պատմությունն ունի ավելի խոր արմատներ. «Մենք պարտավոր ենք դեմ առ դեմ կանգնել մեր անցյալի հետ: Թուրքիան բազմազգ կայսրությունից դարձել է միատարր հանրապետություն: Տեղի է ունեցել ոչ միայն էթնիկական զտում, այլեւ լեզվական», ասաց նա:

Երրորդ եւ վերջին զեկուցողը Միչիգանի համալսարանի սոցիոլոգիայի եւ կանանց խնդիրների ուսումնասիրությունների բաժնի աշխատակից պրոֆ. Ֆաթմա Մյուգե Գյոչեքն էր, որը պատմեց ստամբուլյան գիտաժողովի ողբականի մասին եւ ավելացրեց, որ այդ գիտաժողովին ներկա գտնվողներից շատերը թոռներն էին այն թուրքերի, որոնք ցեղասպանության ժամանակ փախցրել եւ ապաստան էին տվել հայերին: Իր հաշվումներով մոտավորապես 2 միլիոն թուրք կա այսօր, որ կիսով չափ հայ է: Պրոֆ. Գյոչեքն էլ հույս հայտնեց, որ մինչեւ 2015 թվականը Թուրքիան կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը: «Թուրքիան թուրքերի եւ հայերի ընդհանուր հայրենիքն է», ասաց նա:

Հարց ու պատասխանի բաժնում դոկտ. Աքչամը բացատրեց, որ որպես հաջորդական քայլեր, Թուրքիան կարող էր կամ պարզապես ներողություն խնդրել, կամ էլ ավելի առաջ գնալ եւ փոխհատուցումներ կատարել: «Հնարավորությունները շատ են», նշեց նա՝ ընդունելով, որ հարցն ավելի քաղաքական էր, քան ակադեմիական:

Ընդհանուր առմամբ հիանալի գիտաժողով էր. «Հայ համայնքի անդամներից շատերը մինչ այդ երբեք չէին լսել հայկական հարցերի եւ մասնավորապես ցեղասպանության մասին խոսող թուրքերի: Դրանով էլ գուցե կարելի է բացատրել, որ ելույթները հաճախակի ընդհատվում էին ծափահարություններով:

Վերջում պրոֆ. Հովհաննիսյանը շնորհակալություն հայտնեց թուրք գիտնականներին մասնակցության համար եւ խոստացավ հաջորդ գիտաժողովը նվիրել փոխհատուցման եւ տարածքային պահանջատիրության հարցերին:

Քարտեր. «Բուշի քաղաքականությունը հակասում է ամերիկյան արժեքներին»

ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերն իր հեղինակած «Մեր խոցելի արժեքները» գրքի շնորհանդեսի համար հայտարարել է, որ պետության ներկայիս ղեկավար Ջորջ Բուշի քաղաքականությունը «հակասում է ամերիկյան արժեքներին»:

81-ամյա Քարտերի խոսքերով, ինքն զգալի ջանքերի գնով ավարտին է հասցրել գիրքը, քանզի այլեւս չէր կարող լռել: Մեկնաբանները նշում են, որ գիրքն ԱՄՆ ներկա իրադրության քաղաքական սուր քննադատությունն է: Այդպիսով հեղինակը խախտում է այն չգրված օրենքը, ըստ որի նախկին նախագահը երբեք չի քննադատում նորին:

Վերջին 5 տարում ամերիկյան արժեքների մեջ կատարված «էական, տագնապալի եւ արմատական փոփոխությունների» թվում Քարտերը նշում է մի քանի օրինակ: Այսպես, ամերիկյան արժեքներից է խաղաղությունը եւ ոչ թե պատերազմը: Բացի դրանից, ԱՄՆ իշխանությունները հրապարակավ հրաժարվում են Ժնեւի մարդու իրավունքների միջազգագրից, խոշտանգումներ կիրառում:

«Ֆոքս նյուզ» հեռուստաընկերությունը մեջբերում է նաեւ Քարտերի այն նախազգուշացումը, որ առկա է պետության եւ եկեղեցու սահմանազատման վերացման վտանգ: Քարտերի խոսքերով, իշխանություններն սկսել են հրապուրվել «արմատական կրոնով»:

Ջիմի Քարտերի նախագահության տարիները (1977-1981) երկար ժամանակ միանշանակ գնահատականի չէին արժանանում: Բայց իր մարդասիրական գործունեության համար նախկին նախագահը 2002 թ. արժանացավ խաղաղության Նոբելյան մրցանակի:

Թռչնագրիպի եւս մեկ զոհ Ինդոնեզիայում

Ինդոնեզիայի նախագահը երեկ հայտարարել է, որ երկրում թռչնագրիպից արդեն 7 մարդ է մահացել: Նախագահ Սուսիլո Բամբանգ Յուդհոյոնոյի տվյալներով, վարակված 11 անձանցից 4-ը դեռ ողջ են: Ավելի վաղ՝ նոյեմբերի 12-ի երեկոյան Ջակարտայի հիվանդանոցներից մեկում մահացել էր 20-ամյա մի աղջիկ՝ Դայյան Ռահման, նշում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Ամմանի ահաբեկիչներից մեկը ձերբակալված է

Նոյեմբերի 8-ին Հորդանանի մայրաքաղաք Ամմանի 3 հյուրանոցներում 57 զոհ պատճառած անձնասպանական ահաբեկչություններն իրականացրել են 4 իրաքցիներ, որոնցից մեկը ողջ է եւ ձերբակալված: Այդ մասին ամենայն ասուլիսում հայտարարել է Հորդանանի փոխվարչապետ Մարվան Մաուեռը:

Ձերբակալվածը «Ռեդիսոն» հյուրանոցում իրեն պայթեցրած մահապարտի կինն է՝ Սաջիդա Մուբարաք Ատրուս ալ Ռիշավին: 35-ամյա այդ կինը ձերբակալվել է կիրակի օրն այն բնակարանում, որն ահաբեկիչներն Ամմանում վարձել էին պայթյուններից մի քանի օր առաջ: Ձերբակալության պահին կինը եղել է մահապարտի գոտիով: Ներկայումս նրան հարցաքննում են Հորդանանի հատուկ ծառայությունները, նշում է BBC-ն:

Նոյեմբերի 11-ին տարածած հայտարարության մեջ «Ալ Ղաիդայի» իրաքյան մասնաճյուղը ստանձնել էր Ամմանի 3 հյուրանոցների պայթեցման պատասխանատվությունը, ընդգծելով, որ ահաբեկչություններն իրականացրել են 4 զոհայիններ: Պայթյունների կազմակերպիչները թերեւս չգիտեին, որ քառյակի միակ կին մահապարտը ողջ է մնացել (պայթուցիկ սարքը ինչ-ինչ պատճառներով չէր գործել):

Իր հայտարարությամբ «Ալ Ղաիդան» ակամա հատուկ ծառայություններին հանձնեց կին մահապարտին: Վերջինիս պատմածի համաձայն, ահաբեկիչների քառյակն իրաք-հորդանանյան սահմանը հատել էր նոյեմբերի 5-ին Քարամե անցակետում եւ բնակարան վարձել Ամմանի արվարձանում:

Գ. Ռ.

Ֆրանսիան 3 ամսով կերկարաձգի արտակարգ դրությունը

ԵՄ-ը 50 մլն եվրո կհատկացնի աշխատատեղեր ստեղծելուն

Ֆրանսիայի կառավարությունը նախատեսում է 3 ամսով երկարաձգել արտակարգ դրությունը: Ֆրանսպրեսը տեղեկացնում է, որ մաղրիբցիների փողոցային անկարգությունների կապակցությամբ ներկայումս պարետային ժամ է հաստատված երկրի 40 քաղաքներում:

Կառավարության խոսնակ Ժան-Ֆրանսուա Կոպեի խոսքերով, երկարաձգումը տեղի կունենա նոյեմբերի 21-ից: «Չի բացառվում, որ արտակարգ դրությունը չեղյալ հայտարարվի նախքան եռամսյա ժամկետի ավարտը», ընդգծել է նա:

Երեկ գիշեր բռնարարքների եւ հրկիզումների թիվը համեմատաբար փոքր է եղել: Ազգային ոստիկանության գլխավոր վարչության տվյալներով, գիշերը երկրում հրկիզվել է 271 ավտոմեքենա (62-ը Փարիզի շրջանում, 209-ը՝ մարզերում), կալանավորվել է 112 մարդ: Նախորդ գիշեր այդ թվերը կազմել էին համապատասխանաբար 374 եւ 206:

Հոկտեմբերի 27-ին ծայր առած փողոցային անկարգությունների ընթացքում կալանավորված անձանց ընդհանուր թիվը 2652 է: Նրանցից 375-ն արդեն դատապարտված են բանտարկության:

Ֆրանսիայում հաստատված մաղրիբցիները եւ սեւամորթներն իրենց զանգվածային բռնարարքները փորձում են արդարացնել «սոցիալական անհավասարությամբ»: Նրանց խոսքերով, բնիկ ֆրանսիացիներն իրենցից ունեւոր են, աշխատանքով ապահովված են եւ այլն: Բայց չպետք է մոռանալ, որ մաղրիբցի եւ սեւամորթ ներգաղթյալներն ունեն բազմանդամ ընտանիքներ եւ խոշոր նպաստներ են ստանում Ֆրանսիայի կառավարությունից:

Չնայած այս հանգամանքին, Եվրոմիությունը Ֆրանսիային 50 մլն եվրո է առաջարկել զանգվածային անկարգությունների պատճառների վերացման համար: Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ժոզե Մանուել Բառոզուն հայտարարել է, թե Ֆրանսիայի իշխանությունների գլխավոր խնդիրը երիտասարդների համար բավարար թվով նոր աշխատատեղեր ստեղծելն է:

«Գլխավոր խնդիրը գործազրկությունն է: Լավագույն սոցիալական քաղաքականությունը զբաղվածության ապահովումն է: Սա է գլխավորը: Արվարձաններում երիտասարդների 60 տոկոսը գործազուրկ է. դա լուրջ խնդիր է», ընդգծել է Բառոզուն: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, 50 մլն եվրո հատկացնելու գրավոր առաջարկն ուղարկվել է Ֆրանսիայի վարչապետ Դոմինիկ դը Վիլպենին:

Հուսեյնի 1100 փաստաբաններ հրաժարվել են նրանից

Մոտ 1100 փաստաբաններ հրաժարվել են դատարանում պաշտպանել Իրաքի նախկին ղեկավար Սադդամ Հուսեյնին: Նախկին բռնապետի պաշտպանների տարածած հայտարարության մեջ նշվում է, որ հրաժարման պատճառը դատավորների երկյուղներն են սեփական կյանքի համար:

Լոնդոնի «Գարդիան» թերթը հիշեցնում է, որ նոյեմբերի 8-ին Բաղդադում սպանվել էր Հուսեյնի հանցակիցներից մեկի՝ Ադել ալ Զուբեյդիի փաստաբանը: Ավելի վաղ՝ հոկտեմբերի 20-ին առեւանգվել եւ սպանվել էր փաստաբան Սադուն ալ Զուհաբին, որը դատարանում պաշտպանում էր Իրաքի հեղափոխական դատարանի նախկին ղեկավար Ավադ Համադ ալ Բանդարին:

Հուսեյնի դատապաշտպանների թիմում մոտ 1500 մարդ կա: Տարածված հայտարարության մեջ նշվում է, որ թիմի մնացյալ անդամները շարունակում են աշխատել «բարդ եւ վտանգավոր պայմաններում»:

Իրաքի նախկին ղեկավարներին դատող հատուկ տրիբունալի ղեկավար Ռաիդ Ջուհին հայտարարել է, որ փաստաբանների հրաժարումը չի խախտի դատարանի աշխատանքը, որը կարող է նշանակել նոր դատապաշտպաններ: Դա միայն կերկարաձգի դատավարությունը:

Դատական հաջորդ նիստը նշանակված է նոյեմբերի 28-ին:

Նաբլուսում սպանվել է «Համասի» տեղական առաջնորդը

Այսրհորդանանի Նաբլուս քաղաքում իսրայելական բանակը երեկ առավոտյան հատուկ գործողության ընթացքում սպանել է պաղեստինյան «Համաս» արմատական խմբավորման զինված թեւի առաջնորդներից մեկին: Իսրայելական եւ պաղեստինյան աղբյուրների համաձայն, խոսքը 35-ամյա Ամժադ ալ Հիննաուիի մասին է, որն «Էզեդին ալ Քասամի բրիգադների» տեղական առաջնորդն էր:

Նաբլուսի հիվանդանոցից ստացած տվյալներ վկայակոչելով՝ «Ֆրանսպրեսը» հաղորդում է, որ իսրայելցի զինվորների արձակած գնդակները դիպել են Հիննաուիի գլխին եւ մարմնի այլ մասերին, երբ նա փորձում էր փախչել իր թաքստոցից:

Նույն գործողության ժամանակ ձերբակալվել են «Համասի» 8 ակտիվիստներ: Հիննաուին 2000 թ. սեպտեմբերին պաղեստինցիների ծավալած ապստամբական շարժման՝ ինթիֆադայի տարիներին բախումներից զոհված 4884-րդ անձն է: Բոլոր զոհերի ավելի քան 3/4-ը պաղեստինցիներ են:

Գ. Ռ.

Թումանյանագիտությունը երբեք չի սպառվում: Ազգային մեծ բանաստեղծի մասին միշտ էլ կարելի է փնտրել ու գտնել նոր նյութեր, կատարել նոր մեկնաբանություններ եւ այդ ամենը մատուցել նորովի, մանավանդ որ այսօրվա սերնդին անհրաժեշտ են նոր մտածելակերպ եւ գնահատման ժամանակակից չափանիշներ:

Հովհ. Թումանյանի ժողովրդայնության մասին ամենաբարձր կարծիքը Եղիշե Չարենցինն է: Ոչ ոք Թումանյանի ստեղծագործության համամարդկային եւ տիեզերական ընդգրկումները եւ պատվավոր տեղը համաշխարհային պոեզիայի համապատկերի մեջ չի գնահատել այնպես, ինչպես Չարենցը: «Թումանյանն է անհաս Արարատը մեր նոր քերթության», ասել

գնահատման գործում, իսկ շատ դեպքերում էլ մտահոգվել նրանց անխնամ ու անմխիթար վիճակով: Ինչպես Ավ. Իսահակյանը, այնպես էլ Հովհ. Թումանյանը հուզմունքով ու հիացմունքով են դիտել Անիի ավերակները, Անին՝ իր հիասքանչ ճարտարապետությամբ: Մեծ բանաստեղծը հմայված էր Անիով: «Լուռ, մտասույզ թափառում էր՝ անցյալի հետ ներ-

Թումանյանագիտությունը հարստացնող նոր գիրք

Հովհ. Թումանյանի գնահատման նոր մոտեցում

Մեկ դար շարունակ Թումանյանին ուսումնասիրել ու գնահատել են մի քանի տասնյակ գրականագետներ: Նա դարձել է հավերժություն ապրող հանճարեղ բանաստեղծ: 20-րդ դարի վերջում եւ նշանավոր թումանյանագետներ Արամ Ինճիկյանը, Մկրտիչ Մկրյանը, Լեւոն Հախվերդյանը, Էդուարդ Ջրբաշյանը եւ Հրանտ Թամրազյանը չէին կարող սպառել Թումանյանի կյանքի ու ստեղծագործությունների ուսումնասիրումը: Այնպես որ, արդի յուրաքանչյուր նոր ուսումնասիրություն գալիս է լրացնելու ոչ միայն եղածը, այլեւ նոր խոսք է ասում չսպառված թեմայի մասին: Մեր ասածի լավագույն վկան է վերջերս հրատարակված **«Հովհաննես Թումանյան. հայրենագիտական համանվագներ»** ուսումնասիրությունը, որի հեղինակը ճարտարապետության դոկտոր, պրոֆեսոր **Գառնիկ Շախկյանն** է: Ով փորձում է բարեխղճորեն աշխատել, նա գտնում է Թումանյանի աշխարհը: Այս գրքի հեղինակին հաջողվել է բացահայտել Թումանյան բնապաշտ-հայրենագետի, ազգագրագետ-տոհմագետի, պատմագետ-հնագետի, ինչու չէ նաեւ մարդաբանի մեծ աշխարհը: Եվ այդ ամենը Գ. Շախկյանը մարդկային բացառիկ իմացությամբ ներկայացրել է ընթերցողին: Հովհ. Թումանյանը Լոռվա մեծ գիտակ ու բնության մեծ սիրահար էր, որի վկան իր ստեղծագործություններն են: Գ. Շախկյանին հաջողվել է նորովի թափանցել հանճարեղ եւ իմաստուն բանաստեղծի հոգեկան ապրումներով լի աշխարհը եւ նրա հավերժական արժեքները հավերժացնելու նոր ուղիներ գտնել: Հովհ. Թումանյանը թողել է գրականության, լեզվի, բանահյուսության, ճարտարապետության եւ պատմամշակութային բազում հանճարեղ ստեղծագործություններ, աֆորիզմներ, ասույթներ, մտքեր, որոնք հայ մշակույթի պատմության բացառիկ արժեքներից են: Գ. Շախկյանը հայագետ Թումանյանին ներկայացնում է բանաստեղծին վայել հետաքրքրությունների լայն շրջանակներում, ուր բանաստեղծն առնչվում է պատմագրության, ճարտարապետության, երաժշտության, հուշարձանների, հնագույն արձանագրությունների հետ:

Հովհ. Թումանյանի յուրաքանչյուր ստեղծագործություն, գեղարվեստական բարձր արժանիքներից բացի, հագեցած է հայրենագիտությամբ եւ մարդաբանությամբ: Հովհ. Թումանյանի ազգային ավանդույթների բացահայտումը եւ պահպանումը մարդկային կյանքի փիլիսոփայության եւ հոգեբանության, աշխարհը ճանաչելու բացառիկ օրինակ է: Ինչպես բոլոր թումանյանագետները, Գ. Շախկյանը եւս իր մեծ հայրենակցին գնահատում է ժողովրդի հոգու աչքերով: Իսկ ժողովուրդը կատարյալի գնահատման չափանիշն է:

է հանճարեղ Չարենցը: Թումանյանի հանճարեղության չարենցյան այս գնահատականը հիմնված է բանաստեղծի հայրենագիտական ներդրումների վրա: Ինչպես նշում է գրքի հեղինակը, հայրենագիտական հարուստ դրսեւորումներով են հագեցած Թումանյանի վաղ շրջանի գործերը: Անշուշտ դրանք բանաստեղծի մանկական եւ պատանեկան տարիների վառ տպավորություններն են, որոնք դրոշմվել են հայրենի բնաշխարհից: Հիշենք իր խոսքը. «Պատանի ժամանակ սիրում էի մեր հանդերում ու բլուրների վրա, ծառերի տակ մեջքիս վրա պառկել ու ժամերով խորասուզվել երկնքի մեջ կամ բնության»:

Գրքի հեղինակը անդրադարձել է Թումանյանի պատմագիտական հոդվածներին, ճանապարհորդական նոթերին, հրապարակային ելույթներին, նամակներին, որոնք համակված են ազգային քաղաքակրթության եւ մշակութային պատմության զարգացման մտահոգությամբ: Թումանյանի հայրենագիտական ընդգրկումների մեջ Գ. Շախկյանը կարեւորում է թումանյանական տոհմաբանության խնդիրները, որին առաջինը անդրադարձել է ինքը՝ Հովհ. Թումանյանը: Այս խնդրի ամենամեծ ներդրողն է եղել վաստակաշատ թումանյանագետ Ա. Ինճիկյանը՝ առաջին անգամ տալով հարցի բազմակողմանի եւ խոր պատմագիտական վերլուծություն:

Հովհ. Թումանյանի ստեղծագործական ժառանգության մեջ ճարտարապետության եւ ազգային հնագիտական մշակույթի հարցերը ընդգրկուն տեղ են զբաղեցնում: Այդ հարցերը ճարտարապետ գիտնականի ուշադրությունից չեն վրիպում: Նա ըստ արժանվույն է գնահատում ու արժեւորում բանաստեղծի ազգանվեր մտահոգությունը: Գրողի ստեղծագործություններում տեղ գտած ճարտարապետության եւ հոգեւոր-մշակութային հարցերին անդրադառնում է խիստ մասնագիտական չափանիշներով: Իրոք, Թումանյանը արգասաբեր գործ է կատարել հայոց վանքերի եւ լուսավորության կենտրոն համարվող եկեղեցիների

քին խոսակցությամբ տարված. կանգնում էր հրաշակերտ շենքերի առաջ, հայացքը լարած նայում էր սյուներին, կամարներին, քանդակներին, ապա աչքերը գոցում եւ ականջները լարում, կարծես մի երաժշտություն էր լսում, ո՛չ սովորական, ո՛չ այս աշխարհից», վկայում էր Ավ. Իսահակյանը: Այնուհետեւ Վարպետը շարունակում է. «Երբ պարիսպներից դուրս էինք գալիս, արդեն Օհաննեսը վերջին անգամ նայեց Անիին եւ ասաց. «Ինչքան մարդ պիտի անբան-անասուն լինի, որ ձեռք բարձրացնի այս հրաշալիքների վրա: Մի՞թե այս գեղեցկությունը պիտի մեռնի՝ առանց հետք թողնելու հայկական եւ ուրիշ ժողովուրդների արվեստի վրա»:

Վերլուծելով բանաստեղծի արվեստի հարցերին նվիրված մի շարք հոդվածներ՝ Գ. Շախկյանը հայ արվեստի պատմության եւ տեսության համար ուսումնասիրման կարեւոր աղբյուր է համարում Թումանյանի հոդվածները՝ նվիրված դրամատուրգիային, թատրոնին, երաժշտությանը, ճարտարապետությանը եւ մշակույթի այլ ճյուղերին: Լոռու Դսեղ գյուղը հայտնի է պատմական ու մշակութային արժեք ունեցող հուշարձաններով, բարձրաքանդակներով, ընդարձակ գավիթներով, որոնցով ժամանակին հիացել է ազգային գրողը: Գրքի ուշագրավ բաժիններից մեկը նվիրված է Դսեղի տարածքում գտնվող Մամիկոնյանների բարձրաքաշ Ս. Գրիգորի տաճարին:

Հովհ. Թումանյանի նուրբ ու հոգեցունց աշխարհը թափանցելու գործում Գ. Շախկյանը ցուցաբերում է ոչ միայն ճարտարապետական, հնագիտական համակարգված հետազոտություն, այլեւ գրականագիտական եւ լեզվագիտական բանիմացություն:

Գրքի ամենաուշագրավ բաժիններից է «Թումանյանը եւ «Հայոց ճարտարապետության հիշատակարանների լեզվի առաջին ուսուցիչը»: Այստեղ քննվում են Թումանյան եւ Թորոս Թորամանյան առնչություններն ու գիտական գործունեության մի շարք հարցեր:

Հովհ. Թումանյանը, իրոք, հանճար է եւ ուսումնասիրման անսպառ աղբյուր: Այդ միտքը հաստատելու բազում ուսումնասիրությունների կողքին ավելանում է նաեւ մեկը: Գրքի վերջում հեղինակը ներկայացնում է Թումանյանի տոհմածառը, որը գիտնականի տքնաջան, մանրակրկիտ եւ ազնիվ նվիրումի հաստատումն է:

Կարծում ենք, որ հարուստ փաստերով եւ ծավալուն շարադրանքով պատկերազարդ այս գիրքը կհարստացնի թումանյանագիտության պատմությունը:

Մնում է նվիրյալ գիտնականի գիրքը իր արժանի գնահատականը ստանա գրականության եւ արվեստի աշխարհում:

ՌՈԲԵՐՏ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Գրականության եւ լրագրության ասպարեզում հավասարապես փայլող զինվորը

Սփյուռքահայ գրող, հրապարակախոս, խմբագիր եւ հրատարակիչ Արամ Սեփեթճյանը (ապրում է Բեյրութում), իր ծննդյան 70-ամյակին ուխտագնացությամբ եկել է Հայաստան: Առիթը ոչ միայն գրողի նոր՝ «Ժամանակայույզ խոհեր» գրքի շնորհանդեսն է, որը կկայանա ամսի 16-ին Թեքեյան կենտրոնում, այլեւ գրերի ստեղծման 1600-ամյակը:

Գրողների միության կլոր սեղանի շուրջը հավաքված գրողները, լրագրողներն ու մտավորականները հյուրի 70-ամյա հոբելյանին ներկայացրին նրա կյանքի եւ գործունեության բավական տպավորիչ հանրագումարը:

«Անլույս գիշեր», հետագայում նաեւ «Կյանքի կարոտով», «Ողջակեզ», «Հող եւ մորմոք» եւ մյուս ժողովածուներն արդեն բավական են Արամ Սեփեթճյան գրողի, արձակագրի մասին տպավորություն կազմելու համար, ուր հեղինակն արտահայտում է թե՛ անձնական, թե՛ հայրենիքի, ժողովրդի առջեւ ծառացած խնդիրների վերաբերյալ իր ապրումները: Օրվա բանախոս Սուրեն Դանիելյանի ներկայացմամբ, գրականության եւ լրագրության մայրուղիներով քայլող Արամ Սեփեթճյանի լրագրողական վաստակի մասին խոսեց ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը: Տկն Գեւորգյանն օրվա հոբելյարին հենասյուն համարեց սփյուռքի այս դժվար պայմաններում հայ մամուլը պահելու համար եւ նրան նվիրեց ժուռնալիստների միության անդամության տոմս:

«Բանաստեղծական ներշնչանքով ապրող արձակագրի» մարդկային ընդունելի կերպարի մասին խոսեց մշակույթի ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը: Նա նշեց, որ միաժամանակ եւ՛ գրող, եւ՛ ազգային գործիչ Արամ Սեփեթճյանը միշտ երիտասարդ է, կենսախինդ եւ աշխույժ: Ինքը՝ Արամ Սեփեթճյանը, վերջում համեստորեն շնորհակալություն հայտնեց ջերմ ընդունելության համար եւ կոչ արեց հայրենիքի, ժողովրդի, գրի եւ գրքի պահպանման համար ջանք չխնայել:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Փառատոնը հյուրընկալվեց նաեւ Լոռու մարզում

Հինգ ամիս շարունակ «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» հիմնադրամի նախաձեռնած «Պահպանենք մեր մշակույթը» հանրապետական փառատոնը հասավ Լոռու մարզ: Վանաձոր քաղաքի Շառլ Ազնավուրի անվան մշակույթի տան առջեւ մարզի գեղարվեստական խմբերի պարով, ավանդական աղ ու հացով դիմավորեցին Երեւանից ժամանած արվեստագետներին, որոնք էլ քիչ անց, տեղի գործող լավագույն խմբերի, համույթների ու անհատ կատարողների հետ հանդես եկան համերգային ծրագրով: Իսկ մինչ այդ ներկաները հետաքրքրությամբ դիտեցին մշակույթի պալատի ճեմասրահներում բացված մարզի գեղանկարիչներ Մ. Նշանյանի, Ա. Մկրտչյանի, Խ. Ղարաբեկյանի, Ա. Ղեւոնդյանի, ծեփավորող նկարչուհի Լ. Պետրոսյանի եւ գեղագիտության ազգային կենտրոնի տեղի մասնաճյուղի սաների աշխատանքները, ինչպես նաեւ Վանաձորի տիկնիկային թատրոնի տիկնիկների ցուցահանդեսը: Փառատոնի համերգային մասը բացելու պատիվը տրվեց Վանաձորի կամերային երգչախմբին (գեղ. ղեկ.՝ Ռուզան Մխիթարյան) եւ կամերային նվագախմբին (գեղ. ղեկ.՝ Ռուդոլֆ Վարդազարյան):

Փառատոնին իր ողջույնը հղեց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը: Փառատոնին օրհնության եւ ողջույնի խոսք հղեց Վանաձորի Սբ. Գրիգոր Նարեկացի եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տեր Վահան քահանա Ազարյանը, փոխանցելով թեմական առաջնորդ եպս. Զուլֆյանի բարեմաղթանքները: Փառատոնի պատվավոր հյուրերի թվում էին Երեւանի Գ. Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնի գեղ. ղեկավար Վահե Շահվերդյանը, արձակագիր, դրամատուրգ Նելլի Շահնազարյանը:

Սունդուկյանցիները ներկայացրին Մուրացանի «Ռուզան» բեմադրությունից մի հատված: Փառատոնի ավարտին հատուկ շնորհակալական խոսք ասաց «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Թամարա Պողոսյանը՝ նշելով. «Մեր հարուստ մշակութային ժառանգությունը միայն ու միայն կարող ենք պահպանել միասնական ջանքերով...»:

Փառատոնն ավարտվեց, սակայն ներկաները դեռ երկար խմբվել էին մուտքի մոտ ու շնորհակալություն էին հայտնում՝ նշելով. «Շուտ-շուտ եկեք, մենք ձեր կարիքը շատ ենք զգում»:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՆԱՍՅԱՆ

Ծանրորդները գրոհում են համաշխարհային ռեկորդները

Քաթարում ընթացող ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում Հայաստանի ծանրորդներից առաջինը մրցահարթակ դուրս եկան 69 կգ քաշայիններ Արմեն Ղազարյանն ու Արթուր Դանիելյանը: Մեր մարզիկներին չհաջողվեց մեդալ նվաճել: Ավելի հաջողն Արմեն Ղազարյանի ելույթն էր, որը երկամարտում զբաղեցրեց 4-րդ տեղը: Պոկում վարժությունն Արմենը սկսեց 137 կգ-ով՝ հաջողությամբ «սանձելով» ծանրաձողը: Երկրորդ մոտեցման ժամանակ նա պատվիրել էր 142 կգ, որը միայն երրորդ փորձից բարձրացրեց: Այսպիսով, առաջին վարժությունից հետո Ղազարյանը 142 կգ արդյունքով 6-րդ տեղում էր:

Հրում վարժությունում հայ ծանրորդը երեք մոտեցումներից միայն մեկում կարողացավ բարձրացնել 176 կգ ծանրությունը: Եթե նրան հաջողվեր հրել 181կգ-անոց ծանրաձողը, ապա կդառնար բրոնզե մրցանակակիր այդ վարժությունում: Այսպիսով, երկամարտի 318 կգ արդյունքով Արմեն Ղազարյանը գրավեց 4-րդ տեղը՝ 6 կգ-ով զիջելով բրոնզե մեդալ նվաճած ֆրանսիացի Վենսելա Դաբայային:

Մեր մյուս ծանրորդը՝ Արթուր Դանիելյանը գրավեց 7-րդ տեղը: Նա առաջին մոտեցմամբ բարձրացրեց 132 կգ ծանրությունը, ապա միայն երկրորդ փորձից կարողացավ հաղթահարել 137 կգ-ը: Այս արդյունքը պոկում վարժությունում 8-րդն էր: Հրում վարժությունում Արթուրն առաջին մոտեցմամբ հաղթահարեց 172 կգ ծանրությունը, սակայն հաջորդ երկու փորձերը՝ բարձրացնելու 180 կգ-անոց ծանրաձողը, անհաջողությամբ պսակվեցին: Երկամարտի 309 կգ (137+172) արդյունքով Արթուր Դանիելյանը գրավեց 7-րդ տեղը:

Իսկ չեմպիոնի տիտղոսին կրկին արժանացավ չին ծանրորդը: Շի Ժժիյունը երկամարտի 350 կգ (160+190) արդյունքով արժանացավ ոսկե մեդալի: Արծաթե մրցանակակիր դարձավ կորեացի Լի Բե Յանգը՝ 337 կգ (152+185): Բրոնզե մրցանակակիր ֆրանսիացի Վենսելա Դաբայայի արդյունքն է 324 կգ (145+179):

Չին ծանրորդներն ու մարզուհիները հիանալի են հանդես գալիս Դոհայում: Քաշային մյուս կարգում (77 կգ) կրկին ուժեղագույն ճանաչվեց Չինաստանի ներկայացուցիչը: Երկամարտի 361 կգ (165+196) արդյունքով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց Լի Խունլին: Նա 8 կգ-ով գերազանցեց 2-րդ տեղը զբաղեցրած ռումինացի Սեբաստիան Դոգարիուին՝ 353 կգ (163+190): Բրոնզե մեդալը նվաճեց խաքարցի Սուֆյան Աբասը՝ 351 կգ (160+191):

Քաշային այս կարգում Հայաստանի միակ ներկայացուցիչ Հովհաննես Ամրեյանն անհաջողության մատնվեց: Պոկում վարժությունում նա չկարողացավ բարձրացնել պատվիրած 155 կգ ծանրությունը եւ 0 ստացավ: Նույն բախտին արժանացավ նաեւ հրում վարժությունում՝ չկարողանալով իրեն ենթարկել 185 կգ-անոց ծանրաձողը:

Կանանց մրցապայքարում Ռուսաստանի հավաքականին առաջին ոսկե մեդալը պարգեւեց 18-ամյա Զարեմա Կասաեւան (69 կգ): Աթենքի օլիմպիական խաղերի բրոնզե մրցանակակիրը հրում վարժությունում բարձրացրեց 157 կգ ծանրություն եւ 4 կգ-ով բարելավեց չին մարզուհի Լյու Չունխունի համաշխարհային նախկին նվաճումը: Երկամարտում ցույց տալով 275 կգ արդյունք, նա կրկնեց նույն չին ծանրորդուհու համաշխարհային ռեկորդը: Ռուսաստանցի մեկ այլ մարզուհի՝ Օլգա Կիսելյովան, երկամարտի 250 կգ (110-140) արդյունքով դարձավ բրոնզե մեդալակիր: Իսկ արծաթե պարգեւին արժանացավ չին մարզուհի Լյու Խայյան՝ 274 կգ (120+154):

Լյու Չունխունը Քաթարում հանդես եկավ մինչեւ 75 կգ քաշային կարգում: Այստեղ եւս նա իր հավասարը չունեցավ՝ երկամարտի 285 կգ (126+159) արդյունքով արժանանալով ոսկե մեդալին: Նա 7 կգ-ով գերազանցեց հրում վարժության աշխարհի ռեկորդը, որը սահմանել էր իր հայրենակցուհի Սուն Ժույպինը 2002 թ. աթենական խաղերում: Օլիմպիական խաղերի արծաթե մրցանակակիր, ռուսաստանցի Նատալյա Զաբոլոտնայան Քաթարում եւս ճանաչվեց 2-րդը՝ 285 կգ (130+155): Նա պոկում վարժությունում աշխարհի 2 ռեկորդ սահմանեց՝ հաջորդաբար ցույց տալով 127 եւ 130 կգ արդյունք: Հրում վարժությունում էլ նրա արդյունքը (155 կգ) աշխարհի նոր ռեկորդ էր: Սակայն երրորդ մոտեցմամբ Չունխունը հրեց 159 կգ եւ դարձավ աշխարհի ռեկորդակրուհի: Բրոնզե մեդալը նվաճեց 18-ամյա Սվետլանա Պ[illegible]դբեդովան՝ 279 կգ (124+155):

Համաշխարհային չորս ռեկորդ սահմանվեց մինչեւ 63 կգ քաշային կարգում: Դրանցից մեկի հեղինակը ռուսաստանցի Սվետլանա Շիմկովան էր, որը հրեց 139 կգ: Սակայն այդ ցուցանիշը շուտով գերազանցվեց թաիլանդցի Պավինա Տոնգսուկի կողմից (140 կգ): Վերջինս եւս երկու ռեկորդ սահմանեց պոկում (116 կգ) վարժությունում եւ երկամարտում (256 կգ):

Մասկաեւը տապալեց «Բոսֆորի ցուլին»

Համբուրգում անցկացված պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի մրցաշարի գլխավոր մենամարտը ռուսաստանցի գերծանրքաշային Օլեգ Մասկաեւի մրցավեճն էր թուրք բռնցքամարտիկ Սինան Սամիլ Սամի հետ: Այդ մենամարտի հաղթողն իրավունք էր ստանում բռնցքամարտի համաշխարհային խորհրդի (WBC) վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը վիճարկել ամերիկացի Հասիմ Ռահմանի հետ: Վերջինս, ինչպես հայտնի է, Կլիչկոյի՝ ռինգին հրաժեշտ տալուց հետո կրում է աշխարհի չեմպիոնի գոտին:

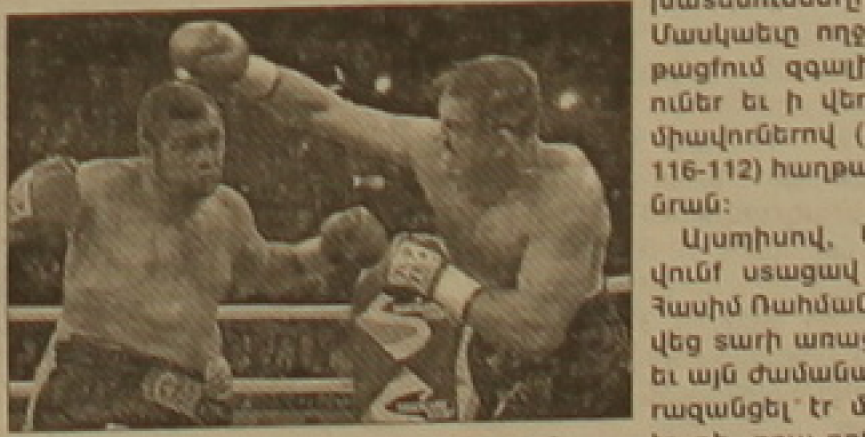

«Բոսֆորի ցուլ» մականունն է կրում:

Մենամարտից առաջ մասնագետները նախապատվությունը տալիս էին թուրք բռնցքամարտիկին, որը Հիմնական պատճառաբանությունը Մասկաեւի տարիքն էր: Շատերը գտնում էին, որ ռուս բռնցքամարտիկը չի դիմանա 12-ռաունդանոց մենամարտի լարվածությանը: Սակայն կանխատեսումները չիրականացան: Մասկաեւը ողջ մենամարտի ընթացքում զգալի առավելություն ուներ եւ ի վերջո մրցավարները միավորներով (118-110, 118-111, 116-112) հաղթանակը շնորհեցին նրան:

Այսպիսով, Մասկաեւն իրավունք ստացավ ձեռնոց նետելու Հասիմ Ռահմանին: Ի դեպ, նրանք վեց տարի առաջ մենամարտել են եւ այն ժամանակ Մասկաեւը գերազանցել էր մրցակցին: Թվում էր, թե ռուս բռնցքամարտիկը հետագայում էլ վերելքով հանդես կգա, սակայն վճռորոշ մի քանի մենամարտերում պարտվեց Կիրկ Ջոնսոնին, Լեոն Ռիսակերին եւ Կորի Սանդերսին:

Իտալացիները զրեթե եզրափակիչում են

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի 32 մասնակիցներից 27-ն արդեն հայտնի են: Մնացած 5 ուղեգրերն անցումային խաղերում վիճարկում են 10 հավաքականները: Եվրոպական ընտրական գոտում արդեն առաջին հանդիպումից հետո ուղեգրի հարցը գործնականում լուծեցին իտալացիները, որոնք սեփական հարկի տակ 5-1 հաշվով ջախջախեցին Սլովակիայի հավաքականին: Իսպանացիների կազմում 3 գոլ խփեց Լուիս Գարսիան, մեկական անգամ էլ աչքի ընկան Ֆեռնանդո Տորեսն ու Ֆեռնանդո Մորիենտեսը: Նոյեմբերի 16-ին Բրատիսլավայում կայանալիք պատասխան խաղում սլովակների կազմում որակազրկման պատճառով կբացակայեն հավաքականի ավագ Կարխանն ու Գաղը, ինչն ավելի կծանրացնի դաշտի տերերի վիճակը: Հետաքրքրական է, որ Սլովակիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Դուշան Գալիսը պարտությունում մեղադրել է ոչ թե իր սաներին, այլ իսպանացի մրցավար Մասիմո դե Սանտիսին: Ըստ մարզիչի, մրցավարը սխալմամբ անկյունային հարված նշանակեց, որից հետո Լուիս Գարսիան բացեց հաշիվը: Երկրորդ գոլն, ըստ Գալիսի, խփվեց «խաղից դուրս» վիճակից, իսկ սլովակների դարպասին նշանակված 11 մ հարվածն էլ անհրավացի էր:

Չեխիայի հավաքականը, որ մեր ֆուտբոլիստների հետ ընդգրկված էր ընտրական միեւնույն խմբում, ուղեգրի համար պայքարում լուրջ հայտ ներկայացրեց՝ հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով հաղթելով նորվեգացիներին: Այդ հաջողությունում մեծ էր երկարատեւ ընդմիջումից հետո կրկին հավաքական վերադարձած Պավել Նեդվեդի ներդրումը, որի կազմակերպած կոմբինացիան 32-րդ րոպեին դիպուկ հարվածով եզրափակեց Շմիցերը:

Սեփական հարկի տակ շվեյցարացիները 2-0 հաշվով հաղթեցին թուրքերին: Աչքի ընկան Սենդերոսն ու Բեխրամին: Չնայած հաղթանակին, շվեյցարացիների գլխավոր մարզիչ Ռոբին Կունը դեռեւս վաղաժամ է համարում ընդհանուր հաջողությունը տոնելը:

Ուրուգվայի հավաքականը, որ Հարավային Ամերիկայի ընտրական գոտում 5-րդ տեղն էր զբաղեցրել, սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով պարտության մատնեց Օվկիանիայի գոտում լավագույնը ճանաչված Ավստրալիայի ֆուտբոլիստներին: Իսկ ահա Տրինիդադ եւ Տոբագոյի հավաքականի ու Բահրեյնի մրցավեճում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): Պատասխան հանդիպումները կկայանան նոյեմբերի 16-ին:

[illegible]

Մեդալների հարուստ ավար Հունաստանում

Հունաստանի Լուտրակի քաղաքում անցկացված քիքբոքսինգի Եվրոպայի առաջնությունում հայ մարզիկները բավական հաջող մրցելույթներ են ունեցել: Պատանիների եւ երիտասարդների մրցաշարում Կարեն Գրիգորյանը (35 կգ), Հայկ Թամրազյանը (50 կգ) եւ Հրանտ Հայրապետյանը (70 կգ) դարձել են արծաթե մրցանակակիրներ: Մեծահասակների մրցաշարում մեր մարզիկները եւս առանց պարգեւների չեն մնացել: Գրիգոր Քեհյանը (60 կգ) եւ Արթուր Աշխաթյանը (67 կգ) արժանացել են բրոնզե մեդալների:

Մեկ մրցանակակիր

Աստանայում կայացած սամբոյի աշխարհի հերթական առաջնությունում Հայաստանի մարզիկներից բոլորից հաջող ելույթ ունեցավ Աշոտ Դանիելյանը: 74 կգ քաշային սամբիստը հաղթելով իր մրցակիցներին, եզրափակիչում գոտեմարտեց ղազախստանցի Ասխաթ Շախարովի հետ: Վերջին արգելքը հաղթահարել հայ մարզիկին չհաջողվեց, եւ նա արժանացավ արծաթե մեդալի: Յուրօրինակ նվաճման հասավ 34-ամյա ռուսաստանցի մարզիկ Մուրատ Հասանովը: Մայկոպցի սամբիստը գերծանր քաշային կարգում 10-րդ անգամ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Եզրափակիչում նա պարտության մատնեց ուկրաինացի Եվգենի Սոտնիկովին:

Նալբանդյանը սկսեց պարտությամբ

Շանհայում մեկնարկել է թենիսի տղամարդկանց աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնությունը, որի պարգեւներն են վիճարկում ութ ուժեղագույն թենիսիստները: Արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը, որ ընդգրկված է «կարմիր» խմբում, առաջին մրցախաղում ուժերը չափեց աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստ Ռոջեր Ֆեդերերի հետ: Մեկնարկն անհաջող էր Նալբանդյանի համար, որը մրցակցին զիջեց (3-6, 6-2, 4-6): Նույն խմբում հանդես եկող խորվաթ Իվան Լյուբիչիչը պարտության մատնեց արգենտինացի Գիլյերմո Կորիային (6-2, 6-3):

Երկուսն ավարտեցին ելույթները

Չինաստանում մեկնարկած բռնցքամարտի աշխարհի առաջնությունում անցկացվել են առաջին հանդիպումները: Հայաստանի վեց պատվիրակներից երեքն արդեն ռինգ են դուրս եկել: Հաջող է հանդես եկել միայն 85 կգ քաշային Անդրանիկ Հակոբյանը, որը հաղթելով մրցակցին, մտել է հաջորդ փուլ: Իսկ ահա, մեր մյուս երկու բռնցքամարտիկները դուրս են մնացել հետագա պայքարից:

Հաջողությունն ուղեկցեց Մորեսմոյին

Լոս Անջելեսում իրենց մրցավեճն ավարտեցին ութ ուժեղագույն թենիսիստուհիները: Վճռորոշ մրցախաղում գլխավոր մրցանակը վիճարկեցին ֆրանսիացի թենիսիստուհիներ Ամելի Մորեսմոն ու Մարի Պյերսը: Առաջինը եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց Մարի Պյերսը, որը պարտության մատնեց ամերիկացի Լինդսեյ Դեւենպորտին: Առաջին խաղափուլում Պյերսը զգալի առավելություն ուներ եւ հաղթում էր 5-2 հաշվով: Սակայն նրան այդպես էլ չհաջողվեց վճռորոշ միավորը վաստակել: Դեւենպորտը բեկում մտցրեց մրցակցությունում եւ շահեց առաջին խաղափուլը (6-5): Հաջորդ երկու խաղափուլերը եւս համառ մրցակցությունում անցան: Հաղթելով միեւնույն 7-6 հաշվով, Մարի Պյերսը դարձավ եզրափակիչի առաջին մասնակիցը:

Կիսաեզրափակիչի մյուս զույգում անցյալ տարվա թիվ 1 թենիսիստուհի Մարիա Շարապովան զիջեց Ամելի Մորեսմոյին: Առաջին խաղափուլը դրամատիկ ելք ունեցավ: Շարապովան հաշվի մեջ առջեւում էր ընթացքում (5-2), սակայն չկարողացավ պահպանել առավելությունը (6-7): Երկրորդ խաղափուլում արդեն Մորեսմոն իր ձեռքը վերցրեց նախաձեռնությունը եւ վստահ հաղթանակ տոնեց (6-3):

Վճռորոշ հանդիպումն էլ աչքի ընկավ պայքարի արտակարգ լարվածությամբ: Առաջին խաղափուլը շահեց Պյերսը (7-5), հաջորդ երկուսում հաջողությունն ուղեկցեց Մորեսմոյին (7-6, 6-4): Այսպիսով, Ամելի Մորեսմոն ճանաչվեց ուժեղագույնը:

Երկրպագուները փոխհատուցեցին վնասը

Գերմանական «Հանզա» ակումբը շահել է դասն ընդդեմ թիմի երեք երկրպագուների: Դատարանը վճռել է նրանցից գանձել 20 հազար եվրո հօգուտ «Հանզայի»: 2003 թ. այդ երեք ֆուտբոլասերները «Հերտայի» հետ խաղում, որում «Հանզան» պարտվել էր 0-1 հաշվով, խաղադաշտ էին մտել, որի պատճառով ֆուտբոլի ֆեդերացիան ակումբին տուգանել էր 20 հազար եվրոյով: Այսպիսով, «Հանզան» կարողացավ երկրպագուներից վնասը փոխհատուցել:

«Ռեալը» նոր պայմանագիր է կնքել

Մադրիդի «Ռեալը» հովանավորչական նոր պայմանագիր է կնքել բջջային հեռախոսների Թայվանի Ben Q Mobile ընկերության հետ: Այդ ընկերության խորհրդանշանը հաջորդ մրցաշրջանից կհայտնվի «Ռեալի» ֆուտբոլիստների մարզաշապիկներին: Պայմանագիրը նախատեսված է մինչեւ 2010 թ.: Այդ ընթացքում «Ռեալը» 100 մլն եվրո կստանա:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Ծանուցում

Անվանի գիտնական, արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Յուրի Մկրտումյան

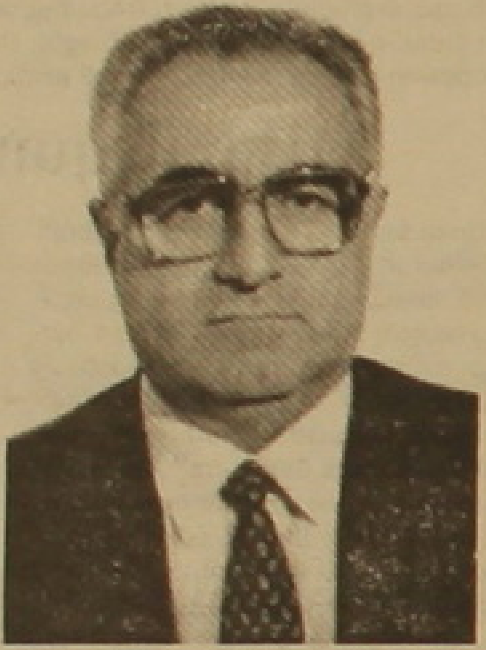

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունը, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտը եւ Երեւանի պետական համալսարանը խոր կսկիծով հայտնում են, որ ծանր ու տեւական հիվանդությունից հետո նոյեմբերի 12-ին վախճանվել է անվանի գիտնական, ազգագրագետ, Երեւանի պետական համալսարանի ազգագրության ամբիոնի հիմնադիր վարիչ, ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող, արտակարգ եւ լիազոր դեսպան ՅՈՒՐԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ՄԿՐՏՈՒՄՅԱՆԸ:

Յուրի Մկրտումյանը ծնվել է 1939 թ. Թբիլիսի քաղաքում: Թբիլիսիի 56-րդ միջնակարգ դպրոցը ոսկե մեդալով ավարտելուց հետո 1957 թ. ընդունվել է Մոսկվայի Մ. Լոմոնոսովի անվան համալսարան, որը գերազանցության դիպլոմով ավարտել է 1962 թ.՝ ստանալով պատմաբան-ազգագրագետի որակավորում: Համալսարանն ավարտելուց հետո իր ցանկությամբ գործուղվել է Հայաստան՝ աշխատանքի անցնելով հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտում:

Յուրի Մկրտումյանն այնուհետեւ անցնում է դիվանագիտական աշխատանքի, 1994 թ. ապրիլին նա նշանակվում է ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի խորհրդական, նույն տարվա հունիսին՝ Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Ռուսաստանի Դաշնությունում, ուր պաշտոնավարում է մինչեւ 1997 թ., մեծ նպաստ բերելով երկու երկրների քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կապերի ամրապնդմանը Հայաստանի համար բախտորոշ այդ տարիներին:

Յուրի Մկրտումյանի հոգեհանգիստը տեղի կունենա նոյեմբերի 15-ին, ժ. 18-ին, հասցեն՝ Երեւան, Նոր Նորքի III զանգված, Բաղյան 2-րդ նրբանցք, 1-ին շենք, բն. 7:

Հուղարկավորությունը՝ նոյեմբերի 16-ին, ժ. 14-ին, նույն հասցեից:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

Դրամավարկային տեղեկատու

Նոյեմբերի 4-10-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան աճել է 3 մլրդ 85 մլն դրամով եւ նոյեմբերի 10-ին կազմել 180 մլրդ 365 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվները (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) նվազել են 338 մլն դրամով, զուտ ներքին ակտիվներն աճել են 3 մլրդ 423 մլն դրամով:

Հոկտեմբերի 28-ից նոյեմբերի 4-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածը նվազել է 2 մլրդ 379 մլն դրամով եւ նոյեմբերի 4-ն կազմել 336 մլրդ 792 մլն դրամ: Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել է 178 մլն դրամով, կազմելով 129 մլրդ 594 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդները աճել են 98 մլն դրամով եւ կազմել 49 մլրդ 170 մլն դրամ: Դրամով ժամկետային ավանդներն աճել են 1 մլրդ 263 մլն դրամով եւ կազմել 20 մլրդ 656 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդները նվազել են 3 մլրդ 917 մլն դրամով եւ կազմել 137 մլրդ 373 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 60 մլրդ 286 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել են 3 մլրդ 545 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 77 մլրդ 87 մլն դրամ (նվազումը՝ 373 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Նոյեմբերի 4-10-ն ընկած ժամանակահատվածում թողարկվել է 52-շաբաթյա 500 մլն դրամի ՊՊ՝ 3,8060 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ եւ մարվել 1 մլրդ դրամի ՊՊ՝ 3,8306 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Շաբաթվա ընթացքում ԿԲ-ը ներգրավել է 4 մլրդ 100 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 1 տոկոս տոկոսադրույքով եւ մարվել 5 մլրդ 200 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 1 տոկոս տոկոսադրույքով:

Արտարժույթի շուկա

Նոյեմբերի 4-10-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքն արժեզրկվել է 1,21 տոկոսով՝ 452,23 դրամից հասնելով 455,36 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 56,791 հազ. ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 454,73 դրամ:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը նոյեմբերի 14-ին ԿԲ գործառնությունների տոկոսադրույքները թողեց անփոփոխ. կնքվող ռեպո-համաձայնագրերի տոկոսադրույքը՝ տարեկան 3, տրամադրվող լոմբարդային վարկերինը՝ 16, իսկ ներգրավվող ավանդներինը՝ 1 տոկոս:

***

ԿԲ մամուլի ծառայությունը հրապարակում է հոկտեմբերի 14-27-ն ընկած ժամանակահատվածում ձեւավորված մակրոտնտեսական իրավիճակի եւ ֆինանսական շուկայի միտումների նկարագրությունը.

Մակրոտնտեսական իրավիճակը

Գնաճ Ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական տվյալների, հունվար-հոկտեմբերին գնանկումը կազմել է 3.5%: Ըստ ԿԲ կանխատեսումների, նոյեմբերին ակնկալվում է 1-1.5% գնաճ:

Հարկաբյուջետային հատված Հաշվետու ժամանակահատվածում պետական բյուջեի պակասորդը կազմել է մոտ 2 մլրդ դրամ՝ նախատեսված 2.5 մլրդ դրամ հավելուրդի դիմաց՝ հիմնականում պայմանավորված նախատեսված դրամաշնորհների չստացմամբ: Այս պարագայում կառավարության պարտավորությունները կազմել են ավելի քան 39 մլրդ դրամ՝ ծրագրված մոտ 42.5 մլրդ դրամի դիմաց:

Ֆինանսական շուկաներ

Ներքին արժութային շուկա Արտարժութային շուկայում առեւտրային բանկերի կողմից իրականացված գործառնությունների համախառն ծավալը կազմել է 90.2 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 45.2 մլն ԱՄՆ դոլարի առք եւ 45 մլն ԱՄՆ դոլարի վաճառք՝ համապատասխանաբար 449.06 եւ 451.01 դրամ միջին կշռված փոխարժեքներով:

Նշված ժամանակահատվածում արտարժույթի շուկայում ձեւավորված ՀՀ դրամի փոխարժեքը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ արժեզրկվել է 1.29%-ով՝ 446.27 դրամից մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց հասնելով մինչեւ 452.09 դրամի:

ՊՊ առաջնային շուկա Տեղի է ունեցել ՊՊ-երի 2 թողարկում: Առաջին շաբաթվա ընթացքում տեղաբաշխվել է 52-շաբաթյա պարտատոմս՝ 1 մլրդ դրամ ծավալով: Վերջինիս նկատմամբ պահանջարկը կազմել է 2 մլրդ 123 մլն դրամ (212.32%)՝ արդյունքում ձեւավորելով 3.86% միջին կշռված եկամտաբերություն: Երկրորդ շաբաթվա ընթացքում տեղաբաշխվել է 26-շաբաթյա պարտատոմս՝ 500 մլն դրամ ծավալով՝ 3.69% միջին կշռված եկամտաբերությամբ:

ՊՊ երկրորդային շուկա Իրականացվել է 2 մլրդ 666 մլն դրամի գործարք՝ 4.32% միջին կշռված եկամտաբերությամբ: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 480 մլն դրամի գործարք՝ 5.23%-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 2 մլրդ 186 մլն դրամի գործարք՝ 4.12%-ով:

Միջբանկային ռեպո գործառնություններ Միջբանկային շուկայում իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը կազմել է 3 մլրդ 71 մլն դրամ՝ 2.88% միջին կշռված տոկոսադրույքով: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 1 մլրդ 382 մլն դրամ ծավալով ռեպո գործարք՝ 3.01 %-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 1 մլրդ 689 մլն դրամ ծավալով գործարք՝ 2.77 %-ով:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՊՊ եկամտաբերությունները ցուցաբերել են աճի միտում: Եկամտաբերության կորի գրեթե ողջ երկայնքով տոկոսադրույքներն աճել են միջինը 0.6 տոկոսային կետով, բացառությամբ երկարաժամկետ հատվածի, որտեղ գրանցվել է տոկոսադրույքների նվազում՝ 0.24 տոկոսային կետով:

Դրամավարկային քաղաքականություն Հոկտեմբերի 14-27-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի բազան աճել է 1 մլրդ 687 մլն դրամ՝ կազմելով 178 մլրդ 971 մլն դրամ: Փողի բազայի աճը պայմանավորված է եղել 3.3 մլրդ դրամ դրամաշնորհի չստացման պարագայում կառավարության վարած ավելի քան 3 մլրդ դրամի ընդլայնողական քաղաքականությամբ, ինչպես նաեւ կանխատեսված 2.3 մլրդ դրամի արտաքին պարտքի մասնակի վճարմամբ՝ մոտ 1.3 մլրդ դրամի չափով: Հաշվետու ժամանակահատվածում ԿԲ-ի կողմից զուտով ներգրավվել է մոտ 2.2 մլրդ դրամ ավանդ: Այս պարագայում ԿԲ-ը նախատեսված 6 մլն ԱՄՆ դոլարի առքի փոխարեն իրականացրել է ընդամենը 2.7 մլն ԱՄՆ դոլարի առք եւ չի իրականացրել նախատեսված 2.7 մլրդ դրամի արժեթղթերի թողարկումը: Արդյունքում, ծրագրված եւ փաստացի փողի բազայի շեղումը գրեթե աննշան է՝ մոտ 50 մլն դրամ:

Այդ ժամանակաշրջանում դրամային թղթակցային հաշիվների միջին մակարդակը կազմել է 21,541 մլն դրամ, իսկ դրամային պարտադիր պահուստավորումը՝ 7,629 մլն դրամ: Արտարժութային ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորումը կազմել է 17,801 մլն դրամ: ԿԲ-ից դուրս կանխիկն աճել է 1 մլրդ 144 մլն դրամով՝ կապված կառավարության կողմից իրականացված ծախսերից:

Հոկտեմբերի 21-ին նախորդած շաբաթվա համեմատ փողի զանգվածն (առանց կուտակված տոկոսների) աճել է 4 մլրդ 823 մլն դրամով եւ կազմել է 337 մլրդ 315 մլն դրամ: Շրջանառության մեջ եղած կանխիկն աճել է 1 մլրդ 128 մլն դրամով, իսկ ավանդները՝ 3 մլրդ 695 մլն դրամով: Ցպահանջ արտարժութային ավանդներն աճել են 2 մլրդ 329 մլն դրամով, իսկ ցպահանջ դրամային ավանդները՝ 72 մլն դրամով: Ժամկետային արտարժութային ավանդներն աճել են 711 մլն դրամով եւ կազմել 77 մլրդ 905 մլն դրամ: Դրամային զանգվածն աճել է 1 մլրդ 783 մլն դրամով եւ հոկտեմբերի 21-ին կազմել 195 մլրդ 917 մլն դրամ:

Հաջորդ երկշաբաթյա ժամանակահատվածի ծրագրավորում Հոկտեմբերի 28-ից նոյեմբերի 10-ն ընկած ժամանակահատվածում նախատեսվում է փողի բազայի 3 մլրդ 21 մլն դրամ աճ՝ կազմելով մոտ 182 մլրդ դրամ: Հարկաբյուջետային քաղաքականությունը նախատեսվում է լինել ընդլայնողական՝ շուրջ 4 մլրդ դրամի չափով: Այս պարագայում, հաշվի առնելով նաեւ կանխիկ դրամի վարքագծի սեզոնայնությունը, առեւտրային բանկերի դրամով թղթակցային հաշիվները կաճեն եւ ավելցուկային իրացվելիությունը կարգավորելու նպատակով նախատեսվում է թողարկել 3 մլրդ դրամ անվանական ծավալով ԿԲ պարտատոմս: Արտարժույթի շուկայում հնարավոր առաջացող առաջարկը բավարարելու նպատակով նախատեսվում է 900 մլն դրամի արտարժույթի առք:

Հաշվի առնելով վերոհիշյալը, ինչպես նաեւ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը եւ ֆինանսական շուկաներում առկա միտումները՝ ԿԲ խորհուրդը որոշեց տոկոսադրույքները թողնել անփոփոխ՝ բանկերից ներգրավված ավանդների համար՝ 1%, ռեպո համաձայնագրերի համար՝ 3%, լոմբարդային վարկերի համար՝ 16%: 28.10.2005թ.

ԿԲ մամուլի ծառայություն

REQUEST FOR QUOTATIONS
ARM 137-05

UNDP Armenia hereby solicits your quotations for the following services:

Dried fruits processing equipment

Interested offerors may obtain further information and the full set of tender documents at the following address:

Name of Office: UNDP Armenia Country Office
Address: 14 Petros Adamyan St., Yerevan, 375010, Armenia
Telephone & Fax: Tel.: +3741 566073 ext. 119, Fax: +3741 543811
Contact Person: Mr. Gagik Shahinyan, Procurement Assistant

Quotations must be delivered to the above office on or before 15:00, November 22, 2005. Late quotations shall be rejected.

UN
DP
Armenia

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Արամ Սեփեթճյանի
«Ժամանակայոյզ խոհեր»
Նորատիպ գրքի առիթով
Տեղի կունենա չորեքշաբթի, նոյեմբերի 16-ին, ժամը 17-ին, Թեքեյան կենտրոնի (Խանջյան 5) մեծ դահլիճում:
Գեղարվեստական ծրագիր:
Մուտքն ազատ է

Հայտարարություն
մրցակցային բանակցությունների մասին
Մրցակցային բանակցությունների ծածկագիրը՝ ՓԱԲ-ՄԲԱՊՁԲ-1

ՀՀ ԳԱԱ «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՓԱԲ-ՄԲԱՊՁԲ-1 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ: Գնման առարկա է հանդիսանում ՀՀ ԳԱԱ «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» ՊՈԱԿ-ի կարիքների համար գրասենյակային գույքի ձեռքբերումը:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի պայմանների համաձայն՝ գնումներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք կարող են մասնակցել մրցակցային բանակցություններին՝ անկախ նրանց օտարերկրյա ֆիզիկական անձ, կազմակերպություն, քաղաքացիություն չունեցող անձ լինելու հանգամանքից:

Մրցակցային բանակցությունների մասնակիցները կորակավորվեն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի համաձայն:

Մասնակիցների որակավորման չափանիշների՝ մրցակցային բանակցությունների հրավերով սահմանված պայմաններին համապատասխանությունը գնահատելու համար մասնակիցները պետք է պատվիրատուին ներկայացնեն մրցակցային բանակցությունների հրավերով նախատեսված փաստաթղթերը:

Մրցակցային բանակցությունների հրավեր ստանալու համար սույն հայտարարությունը հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 50, 2 մանրակ, հեռախոս՝ 57-37-60, 57-50-67, Ա. Գրիգորյանին:

Մրցակցային բանակցությունների հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 800 ՀՀ դրամ փոխանցել «Պրոմեթեյ բանկ» ՍՊԸ-ի հ/հ 1660000390310100 բանկային հաշվին: Պատվիրատուն պարտավորվում է պահանջվող վճարի անդորրագիրը ստանալուց հետո՝ երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում մրցակցային բանակցությունների հրավերը տրամադրել մրցակցային բանակցությունների հրավեր ստանալու պահանջ ներկայացրած անձին:

Հայտերը ֆիզիկական անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա:

Հայտերը պետք է կազմել հայերենով եւ ներկայացնել մինչեւ բացման դահլիճ՝ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 14:30-ը:

ՀՀ ԳԱԱ «ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՅՈՒՐՈ» ՊՈԱԿ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 15.11.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	461.68	457.10	466.30
EUR	1	ԵՎՐՈ	540.77	537.50	544.00
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	16.02	15.10	17.00

LOG ON TO www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 14.11.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրուած է «Գինդ» տպագրատանը: